

Získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy

Anna Šnircová

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Anna Šnircová**
Osobní číslo: **H18173**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti sexuality, role rodiny, školy a médií jakožto činitelů podílejících se na sexuální výchově.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

KUBÍK, Josef, 2010. *Sexualita bez tabu*. V Brumovicích: Carpe diem. ISBN 978-80-87195-10-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.

VRUBLOVÁ, Yveta, 2005. *Sexualita: přirozená potřeba: malý průvodce pro zdravotníky, učitele a rodiče*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 80-720-4406-0.

WEISS, Petr, 2010. *Sexuologie*. Praha: Grada, xiii. ISBN 978-80-247-2492-8.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

---

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 27. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má ÚTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....

.....

*1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:
(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.*

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato teoreticko-praktická bakalářská práce s názvem Získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy má za cíl identifikovat hlavní zdroje informací z oblasti sexu a sexuality u žáků staršího školního věku. Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmů, jako jsou lidská sexualita, její složky a historický kontext, sexuální výchova, její postavení v českém školství a významní činitelé v sexuální výchově u dospívajících. Praktická část je zaměřena na analýzu výsledků výzkumu kvantitativního dotazníkového šetření. Dotazník má za cíl zjistit možnosti získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy.

Klíčová slova: lidská sexualita, sexuální výchova, dospívání, informační zdroje

ABSTRACT

This theoretical and practical bachelor's thesis entitled Obtaining information in the field of sexual education for pupils in the 2nd grade of primary school. The theoretical part is focused on the definition of concepts related to the topic of the work, such as human sexuality, its components and historical context, sexual education, its position in Czech education and important factors in sexual education for adolescents. The practical part is focused on the analysis of research results of a quantitative questionnaire survey. The questionnaire aims to identify the main factors in obtaining information from pupils in the field of sex and sexuality among pupils in the 2nd grade of primary school.

Key words: human sexuality, sexual education, adolescence, information sources

Mé poděkování patří doc. Mgr. Jakobovi Hladíkovi, Ph.D. za skvělé vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu bakalářské práce věnoval. Chtěla bych poděkovat žákům, kteří se podíleli na mém výzkumu. Ráda bych také poděkovala mému příteli, rodině a kamarádům, kteří mi byli po celou dobu oporou.

„Neslibuj, že vykonáš, nehonos se, žes vykonal, ale ponech svým skutkům, aby za tebe mluvily.“

– Jan Amos Komenský

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 LIDSKÁ SEXUALITA	13
1.1 DEFINICE LIDSKÉ SEXUALITY	13
1.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY LIDSKÉ SEXUALITY	14
1.3 HISTORICKÝ KONTEXT LIDSKÉ SEXUALITY	15
2 STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK	17
2.1 TĚLESNÝ VÝVOJ	17
2.2 PSYCHICKÝ VÝVOJ	18
2.3 SOCIÁLNÍ VÝVOJ	19
2.4 EMOČNÍ VÝVOJ.....	20
3 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA	22
3.1 VYMEZENÍ POJMU SEXUÁLNÍ VÝCHOVA	22
3.2 CÍLE, PRINCIPY A KONCEPCE SEXUÁLNÍ VÝCHOVY V ČR.....	23
3.3 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA V SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ V ČR.....	24
4 VÝZNAMNÍ ČINITELÉ SEXUÁLNÍ VÝCHOVY	28
4.1 ROLE RODINY V SEXUÁLNÍ VÝCHOVĚ.....	28
4.2 ROLE ŠKOLY V SEXUÁLNÍ VÝCHOVĚ.....	29
4.3 ROLE VRSTEVNÍKŮ V SEXUÁLNÍ VÝCHOVĚ.....	29
4.4 ROLE MÉDIÍ A INTERNETU V SEXUÁLNÍ VÝCHOVĚ	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
5 DESIGN VÝZKUMU	33
5.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	33
5.2 VÝZKUMNÉ CÍLE	34
5.3 METODA SBĚRU DAT	34
5.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	34
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU	36
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
ELEKTRONICKÉ ZDROJE	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	67
SEZNAM GRAFŮ	68
SEZNAM TABULEK	69

SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Téma sexuální výchovy se může na první pohled zdát jako téma, kterému se v dnešní době již věnuje pozornost. Myslím si ale, že tomu tak stále není. Problém bavit se s někým o tématech sexu a sexualitě pocítují nejen děti, ale i rodiče či instituce, které děti navštěvují. Můžeme tedy mluvit o tom, že sexuální výchova je v naší společnosti stále téměř neprobíraným tématem.

Na základě této myšlenky jsem si zvolila téma své bakalářské práce „Získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy“. Toto téma je velmi komplexní a můžeme jej zpracovat hned z několika úhlů pohledu – jaké informace dítě získává, od koho je získává, jak se tyto informace a zdroje informací mění v průběhu studia s ohledem na pohlaví. Přemýšlení dítěte se mění s rostoucím věkem dle kategorizace ontologické psychologie, ale taktéž s dobou, která jde neustále kupředu. Jisté zdroje jsou pro děti dnes přístupnější, proto se pomalu vytrácí zdroje jiné – tato transformace probíhá napříč dobou. S rostoucím přístupem k technologiím a virtuálnímu světu se dnešní generace dětí odebírá čím dál více právě tímto směrem – mobilní telefony, přístup k internetu, sociální sítě či televize. To způsobuje nový pohled jedince na to, jak trávit volný čas a vzrůstá tím separace od fungování v sociální skupině. Jedinec se spoléhá čím dál tím víc sám na sebe a taktéž se tak snaží fungovat. Velkým faktorem ovlivňující komunikaci mezi rodičem a žákem je střet generací – rodiče již neovládají a nerozumí technologiím, se kterými vyrůstají jejich děti bok po boku. Tento střet nastává i v institucích, které děti navštěvují. Dříve se informace z oblasti sexuální výchovy získávaly komunikací mezi rodičem a dítětem – dítě považovalo rodiče jako někoho, kdo pro byl něho velmi blízký a kdo tady pro něho byl nejčastěji. Bavíme se nyní o časovém rozmezí 30 let. S postupem času a s měnící se společností se pro děti začalo jevit jako nejvíce atraktivní způsob získávání informací z oblasti sexuality různé poradny, články, které se vydávaly v tištěné podobě v magazínech k tomu určených. Nastává vrchol společnosti postmoderní a s ní zmiňovaná separace jedince od sociální skupiny, separace vzrůstá do takové míry, že dochází taktéž k separaci od skupiny primární, tedy od rodiny.

Dítě dnešní doby má k dispozici denně, neustále internet a své kamarády v online prostředí. Může s nimi trávit každou svou volnou chvíli a obracet se na ně s jakýmkoliv problémem. Stejně tak bariéry pro získávání informací z prostředí internetu jsou minimální. Rodiče nemají kontrolu, co a kde jejich děti hledají, a proto vzrůstá atraktivita tyto informace získat na internetu.

Tyto myšlenky mě přivedly k zamyšlení se nad tím, jaké jsou právě ty nejčastěji využívané zdroje informací z oblasti sexu a sexuality pro dnešní děti v době staršího školního věku. Získané informace mohou být totiž klíčové a mohou ovlivnit jejich budoucí sexuální život.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LIDSKÁ SEXUALITA

V následující kapitole se budu věnovat vysvětlení pojmů, které jsou pro mou práci stěžejní. Jedná se o definici lidské sexuality a jejich hlavních složek – biologické pohlaví, pohlavní identita, pohlavní role, sexuální preference a sexuální orientace. Nalezneme zde i kapitolu, která nám poskytne stručný náhled historického kontextu lidské sexuality.

1.1 Definice lidské sexuality

Suzanne G. Fraysová definuje lidskou sexualitu jako *system sestávající z biologických, sociálních, kulturních a psychologických atributů, které se navzájem překrývají a prolínají, produkující sexuální vzrušení nebo orgasmus, a které, ač nikoli nutně, jsou spjaté s reprodukcí.* (Weiss, 2010, s. 669)

Člověk je pudově hnán svou biologickou konstitucí, aby hledal sexuální vybití a potravu. Ale jeho biologická konstituce už mu neříká, kde by se měl sexuálně vybijet a co by měl jíst. Kdyby byl ponechán sám sobě, mohl by se sexuálně připoutat k jakémukoliv objektu a byl by klidně schopen sníst věci, jež by mu zcela jistě přivodily smrt. Sexualita a příjem potravy jsou určitým způsobem usměrňovány spíše společensky než biologicky a toto usměrňování nejen že stanovuje meze těchto aktivit, ale přímo ovlivňuje funkce organismu. Proto není úspěšně socializovaný jedinec schopen sexuálně fungovat s „nesprávným“ objektem a může zvracet, když přijde do styku s „nesprávným jídlem“. (Berger a Luckmann, 1999, s. 178)

Weiss (2010) mluví o sexuální kultuře, která formuje lidskou sexualitu pomocí vzorců, tyto vzorce napomáhají ke kontrole samotných projevů sexuality všech jedinců ve společnosti. Sexuální kulturu můžeme chápat jako komplexní disciplínu, která se skládá z biologických, ale i sociálních a kulturních vrstev. Zároveň můžeme sexuální kulturu chápat ze dvou hledisek – biologického, kdy je sexualita biologicky determinována a religionistického, kdy může dojít ke spříznění duší a vzájemnému propojení bez ohledu na biologickou determinaci.

Tento fakt potvrzuje Weiss a Zvěřina (2001) ve svém výzkumu sexuálního chování, kde uvádí biologické dispozice jako základní determinant pro sexualitu, ale rovněž hovoří o působení vnějšího prostředí, které může ovlivnit sexuální projevy jedince. *Vnější podmínky ovlivňují v rámci psychosexuálního vývoje dítěte mezi jiným i vytváření konceptu pohlavní role, pohlavní identity, partnerských vztahů, morálních postojů apod.* (Weiss a Zvěřina, 2001, s. 13)

1.2 Základní složky lidské sexuality

Janošová (2008, s. 38) uvádí dle Diamonda a Sigmunsona pět základních složek sexuality:

1. **Genderový vzorec**, který vypovídá o konkrétní podobě feminity a maskulinity jedince a jejich vnějších projevech prostřednictvím příslušné genderové role,
2. **Reprodukce**, tj. rozmnožovací schopnost,
3. **Pohlavní identita**, jež se týká základního prožitku příslušnosti jedince k mužům či ženám,
4. **Vzrušivost a fyziologické mechanismy**, které se vztahují k sexuální aktivitě a k funkcím pohlavního ústrojí,
5. **Sexuální orientace**, jejíž určení závisí na „objektu“, k němuž je jedinec sexuálně přitahován.

Pohled na složky lidské sexuality dle jednotlivých autorů:

- **Biologické pohlaví**

Pohlaví můžeme definovat jako biologické rozdíly mezi mužem a ženou, které jsou z vývojového hlediska neměnné a existují ve všech lidských společnostech. (Janošová, 2008)

- **Pohlavní identita**

Pohlavní identita je přijetí či odmítnutí vlastního těla, na základě pohlavních rozdílů, tzn. biologických rozdílů mezi muži a ženami. Pohlavní identifikace je tedy vnitřní soulad a pocit příslušnosti k jednomu pohlaví. (Weiss, 2010)

- **Pohlavní role**

Pohlavní role je vnějším projevem pohlavní identity a utváří se na základě kulturních a společenských vlivů. Zprostředkování informací, postojů a vzorců chování – to vše závisí na utváření pohlavní role. S tímto souvisí stereotypy. Bude-li to chlapec, bude sportovec, nezávislý, bude-li to děvče, bude krásná, bude mít umělecký talent. (Weiss, 2010, s. 102)

- **Sexuální preference**

Weiss (2010, s. 103) definuje sexuální preferenci jako *způsob, kterým jedinec dosahuje sexuálního uspokojení a toho, jakým objektem je eroticky přitahován.*

- **Sexuální orientace**

Rozlišujeme dva druhy orientace – heterosexuální, kdy projevujeme náklonost k osobám opačného pohlaví a homosexuální, kdy preferujeme projev náklonosti ke stejnému pohlaví. Bisexuální orientace, tedy orientace zaměřena na obě pohlaví je zpochybňována u spousty autorů. *Sexuální orientací rozumíme celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav výlučné nebo převažující erotické a citové preference osob daného pohlaví.* (Weiss, 2010, s. 107)

1.3 Historický kontext lidské sexuality

Lidská sexualita je od počátku věků řízena náboženstvím, zákony nebo také takzvanými tabu. Podle Sigmunda Freuda je tabu *spojeno s představou zdrženlivosti a projevuje se též především v zákazech a omezeních.* (Freud, 1997, s. 39) Tyto zákazy, normy či náboženské vyznání přejímáme prostřednictvím výchovy jak v rodině, tak ve škole, prostřednictvím médií, politického systému, náboženství – od společnosti, ve které žijeme. Oproti postojům starých Helénů a Slovanů, kde bylo dovoleno v sexu a sexualitě takřka vše, jsou postoje dnešní společnosti k sexuálnímu chování více restriktivní.

Při ohlédnutí se zpět do minulosti vzniklo několik důležitých událostí, které přispěly k odlišnému vnímání sexuality. (Weiss a Zvěřina, 2001) První významnou událostí byl vznik monoteismu a s tím spojeno pojetí sexuality výhradně za účelem reprodukce – kterýkoliv jiný počín – homosexualita, masturbace jsou již ve Starém zákoně trestány. Ve 13. století vytvořil Tomáš Akvinský tři podmínky, které umožňovaly právo na pohlavní styk. Pohlavní styk má být podle Akvinského *proveden správným způsobem (vaginální souloží), se správným partnerem (tedy s manželem či manželkou) a za správným účelem (tedy plozením dětí).* (Weiss a Zvěřina, 2001, s. 15) Jiné důvody byly hříšné a nepřipustné.

Průmyslová revoluce přináší mnoho změn ve společnosti. Zapříčinila rozpad tradičních hodnot rodiny. Odborníky na sexuální chování se stávají lékaři a hřích se mění v nemoc. Od Akvinského jsou v současnosti přijaty předpoklady pro vhodného sexuálního partnera a provedení pohlavního styku správným způsobem. Pokud se u jedinců vyskytuje aberace od těchto pojetí pohlavního styku, považujeme toto chování za deviantní. Průkopníkem změn se stává Freud, který díky koncepci nevědomí uvolňuje sexuální morálku – konec tabu

masturbaci a dětské sexualitě. Perverze zde není chápána jako patologie, ale obrana vůči konfliktům a úzkostem, ty jsou podle Freuda způsobeny vývojovými podmínkami. Právě Freud *upozorňoval na podstatu dětské sexuality a poukazoval, krom jiného, také na to, že prožívání a aktivity dítěte vázané na slast nejsou spojeny primárně s rozmnožováním jako takovým.* (Děti a jejich sexualita, 2014, s. 165)

Ve 40. letech 20. století provedl Kinsey výzkum, ve kterém zkoumal velké soubory obyvatelstva a jejich sexualitu. Na základě tohoto výzkumu bylo poprvé zjištěno, kdy mají jedinci první pohlavní styk, jaké mají homosexuální zkušenosti a jak často onanují. Tento výzkum byl převratný z důvodu toho, že nikdy předtím nebyl výzkum tohoto rázu uskutečněn. Začínají se tím bořit společenská tabu o sexu a mnoho dalších autorů navazuje na toto téma svými výzkumy. (Weiss a Zvěřina, 2001) *Sociální vědci si přitom neuvědomovali, že svým výzkumem sexuální chování nejen popisují, ale zároveň spoluvytvářejí normy správné a normální sexuality.* (Fafejta, 2016, s. 26) Společenské postoje ovlivňují nejen vědecké výzkumy, ale i politická situace. Velký význam v tomto sehrávají boje za práva žen, které datujeme do druhé poloviny 20. století. Dalšími významnými událostmi jsou rozvoj antikoncepčních metod, objevení penicilinu a s ním spojená léčba kapavky a syfilidy. Éru sexuálních manuálů, které směřovaly jednice k co největšímu uspokojení, vystřídala v 60. letech 20. století sexuální revoluce, která zastávala volnou lásku a šla proti morálním hodnotám doby. V 70. letech 20. století vznikají organizace, jejichž cílem je hájit práva homosexuálů a jejich hlavním předmětem je sexualita a sexuální identita jedinců. (Weiss a Zvěřina, 2001)

V postindustriální době, v éře informací, rozpadu totalitních států a blokovaného vidění světa, se pak samozřejmě postupně mění i sexuální morálka. Neustále se urychluje somatosexuální i psychosexuální zrání mládeže, snižuje se věk počátku sexuálních aktivit, informovanost o sexuálních otázkách i uvědomělost sexuálních menšin. Liberalizují se původně restriktivní postoje k předmanželskému sexu, k masturbaci, k homosexualitě, nekoitálním sexuálním aktivitám. To, jaké postoje k těmto jevům jedinec zaujme, je stále více ponecháváno svobodné volbě, na jeho hodnotovém systému, osobních zkušenostech a zrání, na jeho individuálních etických normách. (Weiss a Zvěřina, 2001, s. 19)

2 STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Vývojové období mezi 10. a 15. rokem života dítěte nazýváme starší školní věk. Fyziologické procesy se v těle dítěte mnohonásobně urychlují. To má vliv na značný rychlý růst psychického a sexuálního vývoje. Můžeme také pozorovat přibývání na hmotnosti a výšce dítěte. Tento proces je nazýván jako dospívání či puberta. Proces dospívání není jednotně časově určen, může nastoupit dříve či později. Důvodem jsou rozdíly ve vývoji mezi pohlavími. (Matějček, 1998)

2.1 Tělesný vývoj

Období dospívání bývá přisuzován podobný význam jako období kojeneckému, kdy nastává za pouhý rok života několik změn – kojeneček rapidně roste a přibývá na váze, dělá své první krůčky a učí se mluvit. (Matějček, 1998)

Období pubescence představuje důležitý biologický mezník, dítě se mění v člověka schopného reprodukce... Tělesné dospívání se projevuje viditelnými i pociťovanými důsledky (růst postavy, proměna proporcí, sekundární pohlavní znaky, funkce pohlavních orgánů, sexuální prožitky, atd.), jejichž subjektivní zpracování může být pro pubescenta náročné. (Vágnerová, 2012, s. 373)

Dle Vágnerové (2012) dospívají dříve dívky než chlapci. Pro dívky je typické v období dospívání růst prsou, příbytek podkožního tuku, ovulace a s ní spojená první menstruace. U chlapců je to zvětšení varlat a s ním spojená schopnost ejakulovat, nárůst svalů a změny hlasu. U chlapců i dívek můžeme sledovat růst ochlupení v podpaží a pubické oblasti. (Čačka, 2000) Pro dospívající jedince je často důležitý jejich vzhled a to, jak je vidí ostatní. V poslední fázi dospívání narůstá pocit spokojenosti s vlastním tělem a jedinci se začínají svým vzhledem zabývat. *Adolescent srovnává vlastní tělo s fyzickými kvalitami vrstevníků i aktuálně akceptovaným ideálem. Fyzická atraktivita se může stát významnou součástí identity. (Vágnerová, 2012, s. 375)* Pokud tělo jedince dle jeho vlastního uvážení odpovídá požadavkům společnosti, nastává u něho pocit jistoty a sounáležitosti k opačnému pohlaví. Pokud tomu tak není a jedinec se cítí v nevýhodě, může být nejistý a tento fakt může chápat jako nespravedlnost. *Bude pociťovat zklamání, úzkost a napětí v situacích, kde má zevnějšek nějaký význam, popřípadě vztek a zlost, kterou si může různým způsobem ventilovat, někdy i autoagresí. (Vágnerová, 2012, s. 376)*

2.2 Psychický vývoj

Psychický vývoj jedince je z velké části ovlivněn tělesnými změnami, které u jedince probíhají, ale také z důvodu nejistoty. Ta je způsobena nejistotou současného a budoucího postavení ve společnosti. Objevuje se emoční labilita, jedinci jsou přecitlivělí na podněty ostatních. *Projevy citových konfliktů bývají velmi silné, a tak nápadné, že daly podnět k označení celého období „bouří a krizí“...Emoční instabilita, časté a nápadné změny nálad, zejména směrem k negativním rozladám, impulzivita jednání, nestálost a nepředvídatelnost reakcí a postojů skutečně dospívání často doprovázejí.* (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 147)

Jednání jedinců v období dospívání je přehnanější a temperamentnější, toto ovlivňuje projev dospívajícího v negativním slova smyslu – může působit nevyrovnaně a můžeme vycítit touhu po konfliktu s dospělými. (Langmeier a Krejčířová, 2006) Psychický vývoj v období dospívání má výrazný vliv na oblast rozumovou. Rozumové schopnosti u dospívajících jedinců jsou na podobné úrovni jako u dospělých jedinců, avšak dospívajícím chybí životní zkušenost. Pozornost a paměť jdou v tomto období stranou – jedinci mají potíže s koncentrací a učenlivostí. Kolem třináctého roku se rozvíjí abstraktní myšlení a celkové jedincovo myšlení se stává samostatnějším. U dívek je tento vývoj popředu oproti chlapcům, postupem času se však vyrovnává. (Kohoutek, 2008)

V rané adolescenci dochází ke kvalitativní proměně způsobu uvažování, které umožňuje přesah konkrétní reality. Piaget nazval toto období stadiem formálních logických operací. Pro vývoj myšlení je v této době charakteristické postupné uvolňování ze závislosti na konkrétní realitě. (Vágnerová, 2012)

Vágnerová (2012) cit dle Keating popisuje v několika bodech způsob přemýšlení u jedinců v období dospívání:

- Jedinci v období dospívání chápou, že existuje několik mnoho možností a není jen jedna správná možnost při řešení problému či pohledu na danou situaci.
- Jedinci v období dospívání dokáží při řešení problému či dané situace zvolit systém či taktiku, při které přijímají, či vylučují možnosti, jak na věc pohlížet. V období mladšího školního věku přijali jedinci první možnost, která jim byla interpretována za pravdivou, nepřemýšleli o jiných možnostech řešení či pohledu na věc.

- Jedinci v období dospívání jsou schopni pracovat a přemýšlet nad svými úvahami v širším kontextu. Toto přemýšlení nad vlastními úvahami vede k jejich dalšímu rozvoji.

Dospívající jsou vytrvalí, činnost musí mít ale silný motiv. S tímto souvisí i trávení volného času, kdy se typicky v období dospívání začínají jedinci věnovat určitým aktivitám a mají potřebu seberealizace, která je dle Vágnerové (2012) základní psychickou potřebou. Vedle potřeby seberealizace jsou základními psychickými potřebami jistoty a bezpečí a potřeba otevřené budoucnosti, kdy se právě budoucnost stává potřebnou a má osobní význam pro každého jedince. V tomto období je jedinec schopen nad ní uvažovat, s tímto souvisí i volba budoucího povolání. Dospívající jsou kritičtí a neustále ostatní přesvědčují díky svým argumentům o tom, že je daná věc jinak, než ji ostatní prezentují. Názory ostatních, které nejsou totožné s těmi jejich, jsou pro ně jako projev útoku a neochoty. Myslí si, že jsou stále ve středu pozornosti ostatních. Jedinci v období dospívání se neztotožňují s tím, že by pravidla, která jsou domluvená, nemusela platit za každých okolností. Zde je důležitá role pedagoga, kdy pedagog musí věnovat zvýšenou pozornost spravedlnosti a dodržet své vlastní slovo. (Vágnerová, 2012) *Souhrnně lze pak zvláštnosti psychiky dospívajícího chápat jako více či méně nepodařené úsilí o přizpůsobení na biologické, psychické a sociální podmínky.* (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 148)

2.3 Sociální vývoj

Dospívání bývá označováno jako doba druhého sociálního narození, spojeného se samostatným vstupem do společnosti. (Vágnerová, 2012, s. 395)

Vágnerová (2012) vymezila dva sociální mezníky, které označují změnu v postavení ve společnosti jedince. Jedná se o ukončení povinné školní docházky a získání občanského průkazu. Postavení žáka ve společnosti se posouvá na vyšší úroveň díky volbě povolání a s tím souvisejícím následným směřováním v životě. Pro jedince v období dospívání je typické odmítání autorit ať už autorit stran rodičů či autorit stran školy. Oproti mladšímu školnímu věku, kdy tyto autority měly vždy pravdu a jedinci se s nimi ztotožňovali, se v pubertě jedinci s těmito názory a postoji neztotožňují. Dospívající se snaží přikládat vlastní pravdu a názor na věc, tím vznikají konflikty v podobě hádek a výměny názorů s autoritou. Jedinec si tím získává pocit jistoty a snaží se tak autoritám vyrovnat a chce se cítit rovnoprávně. Sebekritika jedince je pouze vnitřní, navenek se snaží působit sebejistě, o této

nejistotě vědí pouze jeho nejbližší, nejčastěji kamarádi. Jde o jakousi nezdolnost sebe samého před autoritou. Z toho pramení neschopnost uznat pocity vlastních nedostatků a pocity nejistoty, které jsou pro toto období typické. (Vágnerová, 2012)

Dle Vágnerové (2012) se oproti mladšímu školnímu věku v období dospívání mění postoj vůči sociálním skupinám, ve kterých se dospívající nachází. Jedná se o tyto sociální skupiny:

- **Rodina** – Primární sociální skupina, která je pro jedince v období dospívání stále důležitá, ale postupně se z ní snaží jedinec vymanit. Touha po osamostatnění a odpoutat se od autorit stran rodičů je vysoká.
- **Škola** – Pro jedince v období dospívání je důležitá stran budoucího povolání a přípravu na budoucí školní život.
- **Volnočasové instituce** – Mají velký vliv na zařazení jedince do společnosti, na to, v jaké sociální skupině se jedinec bude pohybovat, na rozvoj schopností a dovedností a také mohou odvrátit negativní působení jiných skupin na jedince a školní neúspěšnost.
- **Vrstevnická skupina** – Začíná mít stále větší vliv a nabírá u jedinců na důležitosti. Jedinec se k ní obrací při jakémkoliv problému a vnímá ji jako jedinou sociální oporu. Vznikají skupiny, které mají své vůdce a skupiny, které mezi sebou soupeří. Pro jedince je důležité postavení v této skupině. Vrstevnická skupina má svá místa, kde se schází. Tato místa jsou charakteristická tím, že je nenavštěvují s dospělými a je to pouze jejich místo.

Role dospívajícího, role člena party, role blízkého přítele – tyto tři hlavní sociální role jsou pro jedince zcela nové a neznámé. (Vágnerová, 2012)

2.4 Emoční vývoj

Dospívání je spojeno s hormonální proměnou, která stimuluje změny v oblasti citového prožívání. Projevují se kolísavostí emočního ladění, větší labilitou, dráždivostí, tendencí reagovat přecitlivěle i na běžné podněty s nárůstem emočního zmatku. Pubescent ztrácí bývalou citovou jistotu a stabilitu. (Vágnerová, 2012, s. 390) Dospívání bývá označováno za nejvíce bouřlivou etapu života, kterou můžeme pozorovat v osobním i školním životě

jedince. V období dospívání sledujeme uzavírání se jedinců do sebe samého, celkovou nepohodu. (Kohoutek, 2008)

Emoční reakce dospívajících jsou neadekvátní, přehnané a nepřiměřené. Tento reakční názor na věc netrvá dlouhou dobu a často se mění. Aktivní přístup jedince nahrazuje úplná neaktivita a nechť cokoli dělat. Tyto změny v emočním prožívání se projevují náhlým jednáním a nedostatečnou sebekontrolou. (Vágnerová, 2012)

Vágnerová (2012) popisuje obranné mechanismy, které napomáhají jedincům v období dospívání ke zvládnutí negativních emocí a pocitů. Prvním obraným mechanismem je tzv. mechanismus kyvadla, kdy jedinec odbíhá zpět do dětského světa a vrací se infantilní jednání při řešení problému. Odvrat do dětského světa je způsobem vyrovnání se s realitou, kde jedinec nabírá jistou míru zodpovědnosti. Toto odběhnutí do dětského světa mu tak dává prostor k postupné adaptaci. Druhým obraným mechanismem je regrese, která se projevuje při mnohonásobnější zátěži a trvá po dobu osobní zralosti. Jakmile je jedinec schopen přijmout svou zralost, regrese vymizí. Třetím obraným mechanismem je únik do fantazie. Tento pomyslný únik dává prostor jedinci, alespoň na chvíli odejít od jeho útrap spojených s dospíváním. Tento únik může nastat při závažnějším problému nebo jen při řešení banálních věcí.

Dospívající dokáží navázat hluboký přátelský vztah, či ztotožnit se určitou skupinou. Stejně tak hluboce se může projevovat první zamilování, kdy jedinec touží zažít něco, co nikdy předtím. *Erotické city jsou v této době velmi intenzivní, blouznivé a důležitou roli v nich hraje fantazie.* (Kohoutek, 2008, s. 104) U chlapců je typické osahávání dívek a neschopnost respektovat a uctívat druhé pohlaví. Zde je v rozporu stran dospělých to, zda být stále vnímaví vůči dospívání jako takovému nebo zda toto chování neakceptovat. Toto chování je totiž způsobeno právě erotickými city a sexuálními emocemi, k fázi dospívání tedy určitým způsobem patří. (Kohoutek, 2008)

Ke konci období dospívání se tyto emoční výkyvy znormalizují a citová labilita je na ústupu. *Důvodem je hormonální vyrovnání a adaptace organismu na pohlavní dospělost.* (Vágnerová, 2012, s. 393)

3 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

Sexualita je přirozenou potřebou člověka, proto by se sexuální výchova měla dostat do povědomí jedinců ať prostřednictvím školy nebo působením na jedincovu sexualitu pomocí výchovy stran rodiny. Toto výchovné působení může mít vliv na osobnost člověka a jeho sexuální profil. (Janiš, 2008)

3.1 Vymezení pojmu sexuální výchova

Definice sexuální výchovy je nespočetně mnoho. Světová zdravotnická organizace (WHO) vymezuje sexuální výchovu takto: *Podstatu a cíle sexuální výchovy tvoří vše, co přispívá k výchově celistvé osobnosti, schopné poznávat a chápat sociální, mravní psychologické a fyziologické zvláštnosti jedinců podle pohlaví i díky tomu zformovat optimální mezilidské vztahy s lidmi svého i opačného pohlaví.* (WHO cit dle Janiš, 2008, s. 41)

Sexuální výchova začíná tehdy, kdy ji získáváme od svých rodičů při narození. Sexuální projevy mezi rodiči – polibky, projev úcty a vzájemného respektu, to vše působí na pozitivní vytváření postoje k vlastní sexualitě. Pokud tyto vnější projevy absentují, dítě si může vytvořit záporný vztah k sobě samému i ke svému tělu. Láska ze strany rodičů je důležitý prvek po dobu vývoje. Tato láska by měla být úměrná věku dítěte – v dětství polibky, doteky, objetí, v dospívání i přes vyhýbavost kontaktu ze strany dospívajícího je potřeba, aby rodič projevil náklonost ke svému dítěti, zajímat se o něho. Není-li tomu tak nastává konflikt se sexuálním prožíváním dítěte a také vlastním přijetím těla, kdy dítě vyhledává nedostatky a sexualitu začíná prožívat „na vlastní pěst“. Toto jedincovo chování může zapříčinit vážné sexuální problémy. (Augustyn, 2005) Sexuální výchovu můžeme vnímat jako *prevenci rozsáhlé sociální patologie.* (Weiss, 2010, s. 691) Jedním z hlavních cílů je reprodukční zdraví, kdy se sexuální výchova snaží o upevňování zdravých návyků a postojů z oblasti reprodukce, sexuálně pohlavních nemocí, zdravých sexuálních návyků a sekundárně také sexuální spokojenosti v životě jedinců. Sexuální výchova by nemohla fungovat bez sebevýchovy a ta by zase nemohla fungovat bez výchovy. Všechny tyto aspekty na sebe navazují a mají velký význam při vývoji jedince. Jednoduše řečeno – pokud nefunguje výchova v rodině, dítě nemůže chápat a uplatňovat význam sebevýchovy a sexuální výchova potom nemá takový charakter, jaký by měla mít. (Augustyn, 2005)

3.2 Cíle, principy a koncepce sexuální výchovy v ČR

Augustyn (2005) tvrdí, že sexuální výchovu nemůžeme chápat pouze jako věci a témata spojené se sexualitou a sexem, ale jako témata spojená s mezilidskými vztahy a s přijetím sebe samotného jako sexuální bytosti. *Sexuální výchova má svůj obecný cíl, a to kvalitní život v partnerství, manželství i rodičovství s akcentem na harmonii biologickou, psychickou, sociální a etickou, a má i své konkrétní cíle, které vycházejí především z věkových a individuálních zvláštností dětí.* (Rašková, 2008, s. 9)

Základním stavebním kamenem úspěšné výuky sexuální výchovy je učitel, který využívá k výuce vhodné metody a prostředky. Přípravenost učitele je klíčová priorita pro výuku sexuální výchovy. Existují také etické zásady sexuální výchovy, kterými by se učitelé měli řídit – rovnoprávnost mužů a žen, odmítání diskriminace, osobní svoboda, přijetí a respekt homosexuálů ve skupině. (Rašková, 2008)

Výuka sexuální výchovy je podmiňována zásadami, kterými by se vychovávající měl řídit.

Mezi základní principy sexuální výchovy dle Raškové (2008, s. 20) patří:

- Komplexnost (rozvíjet všechny obsahové oblasti najednou a ve všech rovinách),
- Důvěra (přátelsky výchovně působit a podávat pravdivé informace),
- Přiměřenost (uplatnit hledisko biologické, psychické a sociální zralosti dítěte),
- Etika (výchovně působit v souvislosti se žádoucím mravním chováním včetně tolerance k sexuálním menšinám, např. homosexuálním apod.)

Koncepce sexuální výchovy v ČR můžeme rozdělit na tři skupiny – koncepce zdůrazňující medicínský přístup, koncepce zdůrazňující pedagogický přístup a koncepce zdůrazňující psychologický přístup.

Mezi medicínské koncepce můžeme zařadit koncepci dle J. Pondělíčkové-Mašlové (cit dle Weiss, 2010, s. 697), která kategorizuje sexuální výchovu do třech skupin:

- **Pro 1. – 4. ročník:** Rozdíly mezi pohlavími, Komu se rodí dítě, Každý člověk má otce a matku, Nebezpečí od falešných přátel – témata, která by se měla probírat napříč těmito ročníky.
- **Pro 5. – 6. ročník:** Stavba a funkce pohlavních orgánů, Menstruace a poluce, Oplodnění, Těhotenství, Porod, Některé tělesné a duševní projevy dospívání včetně masturbace – témata, která by se měla probírat napříč těmito ročníky.

- **Pro 7. – 8. ročník:** Tělesné a duševní projevy dospělosti, Přátelství, Chování muže a ženy k sobě, Pohlavní pud a důvody pohlavní zdrženlivosti, Antikoncepce, Sexualita, Alkohol – témata, která by se měla probírat napříč těmito ročníky.

Přístup v pedagogické koncepci se zaměřuje na celistvost a soulad duše a těla. Témata sexuální výchovy jsou rozděleny do několika bloků a každý z nich rozvíjí u žáků jiné znalost – *Já a moje zdraví, Zdravé mezilidské vztahy, Ochrana přírody, Pěstování aktivních občanských postojů, Zájem o závažné otázky současného světa.* (Weiss, 2010, s. 697)

Psychologická koncepce, která byla použita jako metodika na začátku 90. let 20. století vycházela z dvouhodinových tematických bloků. *V rámci této kontinuální výuky žáci získají základní znalosti z oblasti rodiny, partnerských vztahů, rodičovství, sociální patologie. Kromě témat psychosociálních nejsou opomíjena ani témata anatomicko-fyziologická, ani tzv. medicínské okruhy (porod, interrupce, sexuální deviace, početí a prenatální vývoj apod.)* (Weiss, 2010, s. 697)

Tato témata jsou zakomponována do školního vzdělávacího programu. V průběhu devítileté školní docházky se i několikrát opakují, např. žák prvního ročníku získá znalosti o rodině zvířat a jejích podobách, žák pátého ročníku se učí význam rodiny ve společnosti a žák devátého ročníku problémy v rodině spojené s dospíváním. Témata tedy nabírají na intenzitě a nabalují se na ně informace na vyšší a vyšší úrovni. Tato metodika nepracuje jen s tématy, ale i s navozením atmosféry ve třídě a předáním jakéhosi „know how“ učitelům. (Weiss, 2010)

3.3 Sexuální výchova v systému vzdělávání v ČR

Sexuální výchova v české primární škole získala už v posledním desetiletí minulého století stabilní pozici v primárním vzdělávání. (Rašková, 2008, s. 9) Sexuální výchova je na základních školách součástí všech vyučovacích předmětů zejména Výchovy ke zdraví a její obsah je vymezen v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, a to v oblastech Člověk a jeho svět a Člověk a jeho zdraví. (MŠMT, ©2013-2020) Doporučení MŠMT k sexuální výchově zahrnuje vhodné učební metody pro výuku sexuální výchovy na základní škole. Tento dokument je určen pro pedagogy a měl by pomoci učebních metod jako jsou projektové vyučování, exkurze do specializovaných zařízení, metoda práce s informací atd., pomoci, aby sexuální výchova byla vyučována co nejefektivněji. Sexuální výchova může být zakomponována i v Minimálním preventivním programu. (MŠMT, ©2013-2020)

Kopecký (2013) mluví ve své publikaci o výzkumu „Sexuální výchova na základních škole ano nebo ne?“ Tohoto výzkumu se účastnilo 224 žáků 8. a 9. tříd ze základních škol v Jihomoravském kraji. Tabulky, viz níže představují výsledky výzkumu na dotázání se žáku na témata, která se probírala nejčastěji a témata, kterým se nevěnovala pozornost.

Témata, kterým se v sexuální výchově věnovalo nejvíce prostoru dle Kopeckého (2013, s.18)

Témata sexuální výchovy	n	%
Tělesné změny v dospívání	112	50,00
Antikoncepční metody	75	33,48
Těhotenství a porod	72	32,14
Menstruace a intimní hygiena	69	30,80
Rodičovství a péče o dítě	63	28,13
Homosexualita	62	27,68
Všemu jsme se věnovali vyváženě	60	26,79
Sexuální deviace	56	25,00
Pohlavně přenosné choroby	52	23,21
Přátelství, vztahy, láska	51	22,77
Vývoj pohlavní identity	49	21,88
Volba partnera	49	21,88
Násilí na dětech a sexuální zneužívání	26	16,07
Interrupce (potrat)	31	13,84
Rizikové sexuální chování na internetu	29	12,95
Prevence rakoviny prsu a varlat	7	3,13

Tabulka č. 1 Často probíraná témata v sexuální výchově dle Kopeckého

Témata, kterým se v sexuální výchově vůbec nevěnovalo dle Kopeckého (2013, s. 19)

Témata sexuální výchovy	n	%
Prevence rakoviny prsu a varlat	105	46,88

Interrupce (potrat)	66	29,46
Těhotenství a porod	53	23,66
Rodičovství a péče o dítě	46	20,54
Volba partnera	40	17,86
Rizikové sexuální chování na internetu	39	17,41
Násilí na dětech a sexuální zneužívání	36	16,07
Přátelství, vztahy, láska	30	13,39
Vývoj pohlavní identity	29	12,95
Antikoncepční metody	28	12,50
Sexuální deviace	25	11,16
Pohlavně přenosné choroby	22	9,82
Menstruace a intimní hygiena	22	9,82
Homosexualita	19	8,48
Tělesné změny v dospívání	15	6,70
Žádnému jsme se nevěnovali	12	5,36

Tabulka č. 2 Opomíjená témata v sexuální výchově dle Kopeckého

Na základě výzkumů „Realizace výuky Výchovy ke zdraví na ŽŠ v ČR“ a „Sexuální výchova na základní škole ano nebo ne?“, které ve své publikaci uvádí Kopecký (2013, s. 22), můžeme uvést následující závěry:

- Většina ZŠ realizuje samostatný výukový předmět Výchova ke zdraví,
- Téměř 100 % škol potvrzuje nutnost zachování témat výchovy k sexuálně reprodukčnímu zdraví v RVP ZV a tedy v ŠVP,
- Většina škol tuto problematiku vyučuje ve VkZ a v kombinaci VkZ a dalších předmětů,
- Většina základních škol také neguje zkušenosti s rodiči, kteří by požadovali eliminaci těchto témat ze Školního vzdělávacího programu,
- Pokud školy tuto zkušenost uvádějí, tak pouze v ojedinělých případech,

- O významu vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví a zdravému životnímu stylu je přesvědčeno 95 % zástupců základních škol, dokladem čehož je i jejich snaha realizovat projekty s tematikou VkZ,
- Žáci základních škol uvádějí školu jako významný faktor v poskytování informací o lidské sexualitě, internet je pak uváděn hned na druhém místě; rodiče tvoří jeden z hlavních informačních pramenů jen u 25 % dospívajících,
- V rámci sexuální výchovy sexuální výchovy je tematika rizikového chování na internetu žáky vnímána jako relativně nedostatečná,
- 25 % dívek potvrzuje zkušenost s vyžádáním jejich nahé fotografie cizí osobou přes internet.

4 VÝZNAMNÍ ČINITELE SEXUÁLNÍ VÝCHOVY

Kamanová (2014) rozlišuje formální a informální zdroje sexuální výchovy. Formální zdroje mají svá pravidla, jsou ukotvena v zákoně či jiném vládním nařízení. Do těchto zdrojů můžeme zařadit školu. Informální zdroje se neřídí žádnými pravidly a nejsou právně ani jinak ukotvena. Mezi tyto zdroje řadíme rodinu, vrstevníky, média a internet.

Jako další dělení zdrojů sexuální výchovy uvádí Kamanová (2014, s. 35) *přímé a nepřímé zdroje*. Toto dělení vzniklo na základě způsobu předávání informací. U přímých zdrojů probíhá výměna informace tzv. „z očí do očí“ a řadíme zde *rodinu, vrstevníky, školu, lékaře*. U nepřímých zdrojů nemůžeme nijak reagovat na získanou informaci, ani oslovit, či diskutovat s druhou stranou, která předává informaci. Řadíme zde *média, internet a knihy*.

A právě jak rodiče, tak vrstevníci i televizní (filmová) média mají vliv také na to, jaké postoje ohledně sexuality dospívající prezentují, jaké postoje získávají. (Děti a jejich sexualita, 2014, s. 112)

4.1 Role rodiny v sexuální výchově

Rodina je primárním a nejvýznamnějším sociálním činitelem pro každého ať už dospělého či nedospělého jedince. Podílí se na jeho výchově a na utváření jedincově osobnosti. (Kraus, 2008) Donát (1993) ve své publikaci zmiňuje fakt, že rodiče o tématech spojené se sexem či vztahy neradi mluví. Děti se pak dozvídají zkrácené informace od svých vrstevníků, zjišťují informace ze světa dospělých a tato jejich zvědavost vede rodiče k rozpakům.

Pokud je jakýmkoliv způsobem sexuální výchova v rodině uskutečňována je její uskutečnění pouze okrajové a obsah je velmi snížen. Macdowall, Wellings, Mercer, Nanchahal, Copas, Mcmanus ... Johnson, 2006 cit. dle Kamanová, (2014, s. 37) uvádí rozdělení obsahu sexuální výchovy, do třech hlavních kategorií – *biologická, redukce riskantního chování a psychosociální*. Na základě výzkumu, který uskutečňovali u respondentů 16–29 let zjistili, že při své první zkušenosti se sexem nemají dost znalostí z kategorie psychosociální, ve které se rozvíjí témata spojená *k homosexualitě, masturbaci, k potěšení z pohlavního styku k emocím apod.* (Kamanová, 2014, s. 38) Z tohoto vyplývá, že se v rodině o takovýchto věcech nemluví, pouze v případech, že se jedná o rodinu s dobrým klimatem a otevřeností, rodina, kde se rozvíjí i ta nejcitlivější témata. Příjemné pocity z pohlavního sexu jsou upozaděována právě díky myšlence oddálit tímto sex dospívajících, proto se často dospívající dozvídají pouze rizika spojená se sexem a sexualitou.

Výsledky výzkumů, které se zaměřují na informační zdroje z oblasti sexuality u dospívajících či mladistvých mluví o rodině jako o primárním informačním zdroji. Ze zahraničního výzkumu Weaver, Byers, Sears, Cohen, Randall se dozvídáme, že 95 % rodičů (studie zahrnovala 4000 rodičů dětí ve školním věku) souhlasí s tím, že sexuální výchova by se měla odehrávat v obou prostředích, tedy ve škole i v rodině. (Kamanová, 2014, s. 40) Z tohoto můžeme tedy usoudit, že rodina je nakloněna tomu, aby se sexuální výchova uplatňovala v rodině i ve škole.

King a Lorusso (1997) hovoří dokonce o 60 % žáků, kteří nikdy neprošli smysluplnou diskusí o sexuální tematice. K podobným zjištěním jako King a Lorusso (1997) došli i Fogarty a Wyatt (2011), kteří zkoumali sexuální výchovu v rodině v USA. V jejich výzkumu jen velmi málo respondentů potvrdilo, že mluví se svými rodiči otevřeně o sexu. (King a Lorusso, 1997, Fogarty a Wyatt, 2011 cit. dle Kamanová, 2014)

4.2 Role školy v sexuální výchově

Sexuální výchova u dítěte probíhá nejen v rodině ve třech rovinách – *rovina poučení, rovina vzoru a rovina vztahu*. Přičemž v rovině poučení se žáci dozvídají informace, získávají vědomosti a dovednosti. Do roviny vzoru, známé také jako roviny sociální můžeme zařadit mezilidské vztahy, zkušenosti a vzory. Rovina vztahu též linie citových vztahů se snaží o hodnotné vztahy mezi jedinci navzájem. Tyto roviny se vzájemně propojují a nemohou fungovat jedna bez druhé. (Rašková, 2008, s. 23) Hlavním činitelem v sexuální výchově by měla být rodina. Škola tedy předpokládá a dává si za úkol pouze rozvíjet a obohacovat znalosti, které dítě získalo v rodině. (Rašková, 2008) Avšak v případě určité neschopnosti rodiny předat dítěti informace z oblasti sexuální výchovy, je škola jediná instituce, která může být zastupujícím činitelem v této výchově. (Janiš, 2005)

Weiss a Zvěřina (2001) ve svém výzkumu, který byl prováděn v letech 1993–1998 uvádí, že škola stojí v pozadí při získávání informací z oblasti sexu a sexuality, konkrétně je nejméně využívaný zdroj informací. Toto potvrzuje i Kopecký (2013), který uvádí, výzkum „Sexuální výchova na základní škole ano nebo ne?“, Matku, jako zdroj informací zvolilo pouze 25, 89 % žáků, otce potom pouze 5, 36 % žáků.

4.3 Role vrstevníků v sexuální výchově

Weiss a Zvěřina (2001, s 126) ve svém výzkumu uvádějí, že u obou pohlaví převládají jako zdroj informací stále ještě kamarádi a známí, přičemž rodina i škola se v tomto ohledu

uplatňují naprosto nevýznamně. Toto tvrzení potvrzují i Epstein a Ward, kteří ve svém výzkumu potvrzují, že nejvíce informací se dospívající dozví z médií či od svých vrstevníků. (Děti a jejich sexualita, 2014 cit. dle Epstein a Ward, 2008) Weiss a Zvěřina (2001) díky výsledkům svého výzkumu zjistili, že se výsledky české populace neliší od té zahraniční. Vrstevníci jsou hlavním informačním zdrojem a toto zjištění můžeme nalézt i v zahraničních zemích. Paradoxem však zůstává, že vrstevníci jsou nejméně spolehlivým zdrojem a může tak vzniknout šíření dezinformací či zkreslené představě o jednotlivých jevech.

Potvrzuje to i Kohoutek (2008, s. 105), kdy říká, že: *Pokud jde o poučení o eroticko-sexuálních záležitostech, přichází obvykle první informace od kamarádů – pubescenti ovšem hledají také sami v literatuře, a to nejenom vědecké, ale i umělecké – někdy ne příliš hodnotné. Je potřeba poskytnout poučení, ale poučení nejenom fyziologické a biologizující. To je někdy horší než nepoučit dítě vůbec.*

Z výsledků výzkumu, kterému se věnovali Weiss a Zvěřina (2001) v letech 1993–1998 jsou také zřejmé rozdíly mezi pohlavími. Sexuální výchova je primárně zaměřena spíše na dívky a chlapci se tak stávají ohroženou skupinou z důvodu neznalosti a nepoučení.

„Sexuální výchova na základní škole ano nebo ne?“, výzkum, o kterém mluví ve své publikaci Kopecký (2013) uvádí vrstevníky či kamarády na třetím místě z možných osmi zdrojů získávání informací.

Weiss a Zvěřina (2001, s. 129) vytvořili tři hlavní body, které shrnují závěr jejich výzkumu:

1. Nejvýznamnějším zdrojem informací o sexualitě zůstávají u obou pohlaví vrstevníci.
2. Rodina a škola se jako informační zdroje uplatňují v této oblasti stále ještě naprosto nedostatečně.
3. Pozitivní trendy zjišťujeme pouze v případě českých mužů, a to především v poklesu významu vrstevníků jako zdroje informací o sexualitě a nárustu významu rodinné a školní sexuální výchovy.

4.4 Role médií a internetu v sexuální výchově

Vzhledem ke skutečnosti, že riziková elektronická komunikace velmi těsně souvisí s oblastí sexuální výchovy (zejména problematika sextingu a jiných rizik) je žádoucí oba tyto fenomény v rámci vzdělávání propojit a participovat na nich současně, a to v celkovém pojetí holistického přístupu a multidisciplinárního vlivu. (Kopecký, 2013, s. 5)

Podle Krčmářové (2012) jsou v přesilu pozitivní stránky využívání internetu než ty negativní. Internet je dle autorky skvělým místem k objevování nového a nepoznaného, místo, kde najdou všechny informace, potřebná data či mohou udržovat vztahy prostřednictvím online komunikace. Naleznou zde také zábavu a odpočinek.

Negativní stránky využívání internetu mohou být útek od reality do světa fantazie, ztráta osobních kontaktů a neschopnost navazovat kontakty bez virtuálního prostředí. (Krčmářová, 2012)

Současná generace dětí je ve styku s technologiemi denně. Znalosti a dovednosti potřebné k ovládnutí těchto technologií přichází již v prvním ročníku základní školy. Rodiče jsou často oproti dětem v užívání možností internetu pozadu a nedokáží tak pochopit, proč a jakým způsobem tráví čas online. Podle výzkumu evropské unie Kids Online 2010 *patří české děti a dospívající v Evropě k těm digitálně nejvzdělanějším. Tři čtvrtiny českých dětí ve věku od 9 do 16 let používají internet denně nebo skoro každý den, 72 % má profil na některé ze sociálních sítí, 29 % se na webu setkala s pornografií a 42 % mělo kontakt s člověkem, se kterým se seznámily ve virtuálním prostředí.* (Krčmářová, 2012, s. 56–57)

Výsledky výzkumu „Sexuální výchova na základní škole ano nebo ne?“ (Kopecký, 2013) ukazují, že internet vybralo 50 % z celkového počtu respondentů jako hlavní informační zdroj.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DESIGN VÝZKUMU

Dříve tabuizované téma, o kterém se takřka nemluvílo. Dnes téma, o kterém se již mluví, ale není mu stále věnována dostatečná pozornost – sexuální výchova na základních školách. Základním sociálním činitelem je rodina, předpokládá se tedy, že dítě získá informace z oblasti sexuální výchovy od rodičů nebo od svých nejbližších. Skutečnost je ale jiná, rodiče se většinou bojí otevřeně o sexualitě se svými dětmi mluvit, a proto se jí raději vyhýbají úplně. S podobným problémem se potýkají i základní školy, které se taktéž dostatečně nevěnují tématům spojeným se sexuální výchovou, prioritní jsou pro učitele jiné předměty. Žáci tak vykazují dobré výsledky při výuce těchto předmětů a mohou tyto znalosti uplatnit dále při navazujícím studiu, avšak schopnost navázat zdravý vztah a být připraven na sexuální život chybí a není dostatečně naplněna. To má za následek možnou sexuální neznalost žáků z oblasti sexuální výchovy. Z tohoto důvodu žáci často vyhledávají jiné zdroje informací. Dnešní doba nabízí žákům nesmírné množství informačních zdrojů – internet, časopisy, televize, sociální sítě a mnoha dalších. Na základě nalezených informací, si žáci utváří představu a postoj k vnímání sexuálního života. Představa může být tedy zkreslená až nereálná a může tak v budoucnu narušit sexuální život jedince. Weiss a Zvěřina (2001, s. 13) ve svém výzkumu o sexuálním chování uvádí, že *lidské sexuální chování je v zásadě determinováno biologickými dispozicemi, nicméně okolnosti vnějšího prostředí mohou podstatně modifikovat jeho konkrétní projevy*. Sexualita je nedílnou součástí života a vede k reprodukci. Ve své práci se budu ve své práci věnovat možnostem získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy.

5.1 Výzkumné otázky

Na základě zkoumané problematiky byly vytvořeny následující výzkumné otázky, pomocí kterých budou naplňovány cíle výzkumu.

VO 1 Jaké zdroje využívají žáci 2. stupně základní školy k získání informací z oblasti sexuální výchovy?

VO 2 Jsou žáci na základní škole dostatečně informováni o sexualitě ze strany školy?

VO 3 Jsou informační zdroje odlišné z hlediska věku a pohlaví?

VO 4 O jakém tématu jsou žáci nejvíce informováni?

5.2 Výzkumné cíle

Hlavní výzkumný cílem je zjistit možnosti získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy.

Dílejší výzkumnými cíli jsou:

1. Zjistit, s jakou podobou sexuální výchovy se žáci na ZŠ již setkali.
2. Zjistit, na koho se žáci nejčastěji obracejí v případě potřeby dozvědět se informaci z oblasti sexu a sexuality.
3. Zjistit, která média využívají žáci nejčastěji pro nalezení informací z oblasti sexuální výchovy.

5.3 Metoda sběru dat

Vzhledem k hlavnímu výzkumnému cíli jsem zvolila metodu kvantitativního šetření. Výzkum bude proveden výzkumnou technikou dotazníku vzhledem k choulostivosti tématu a zároveň nutnosti kvantity získaných dat, díky kterým může být výzkum považován za relevantní.

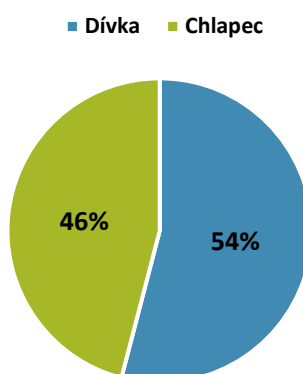
V klasických (kvantitativně orientovaných) výzkumech získáváme o studovaných jevech zpravidla velké množství číselných údajů (dat). Abychom z naměřených dat mohli vyčíst potřebné informace, je nutné je nejdříve zpracovat. (Chráška, 2007, s. 39)

Dotazník bude realizován v elektronické podobě a je vytvořen tak, aby byl pro respondenty srozumitelný a obsahoval otázky, díky kterým bude umožněno odpovědět na výzkumné otázky a naplnit tak hlavní cíl výzkumu. Úvodem v dotazníku nalezneme pokyny k jeho vyplnění, žádost o pravdivé vyplnění položek a obeznámení respondentů s anonymitou a výzkumným účelem dotazníku. Dotazník doprovází technika Likertovy škály, která slouží k měření postojů k danému tématu a také jejich síly. Na výrok, který je položen, může respondent odpovědět na škále možností Respondent si tedy vybírá, jaký postoj zaujímá k danému výroku. (Hayes, 2003). V rámci dotazníku nalezneme i odpovědi ano či ne.

5.4 Výzkumný soubor

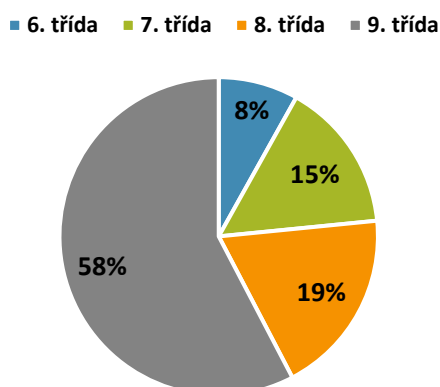
Výzkum je zaměřen na žáky 2. stupně základní školy. Prvním předpokladem pro výběr škol bylo oslovit záměrně vybrané školy ze Zlínského kraje. Vzhledem k pandemii koronaviru, kdy probíhala výuka v online režimu, se ředitelé základních škol nechtěli vystavit riziku

spojeným s tématem výzkumu – sexuální výchova. Na základě nemožnosti uplatnit výzkum na základních školách jsem zvolila metodu dostupného výběru, kdy jsem jednotlivě oslovovala žáky 2. stupně základní školy ze svého blízkého okolí. Díky časové náročnosti byl dotazník pro zajištění respondentů k dispozici po dobu dvou měsíců. Během těchto dvou měsíců jsem získala 111 odpovědí od žáků 2. stupně základní školy.

Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 111 respondentů. Poměr respondentů z hlediska pohlaví je 60 dívek a 51 chlapců, tedy 54 % dívek a 46 % chlapců.

Graf č. 2 Třída, kterou respondenti navštěvují

Z celkového počtu dotazovaných bylo 64 žáků z 9. třídy, procentuálně tedy 58 %, 21 žáků bylo z 8. třídy, procentuálně tedy 19 %, 17 žáků bylo ze 7. třídy, procentuálně tedy 15 % a 9 žáků bylo ze 6. třídy, což je 8 % z celkového počtu dotazovaných žáků. Největší zastoupení v dotazníkovém šetření mají tedy žáci navštěvující 9. třídu.

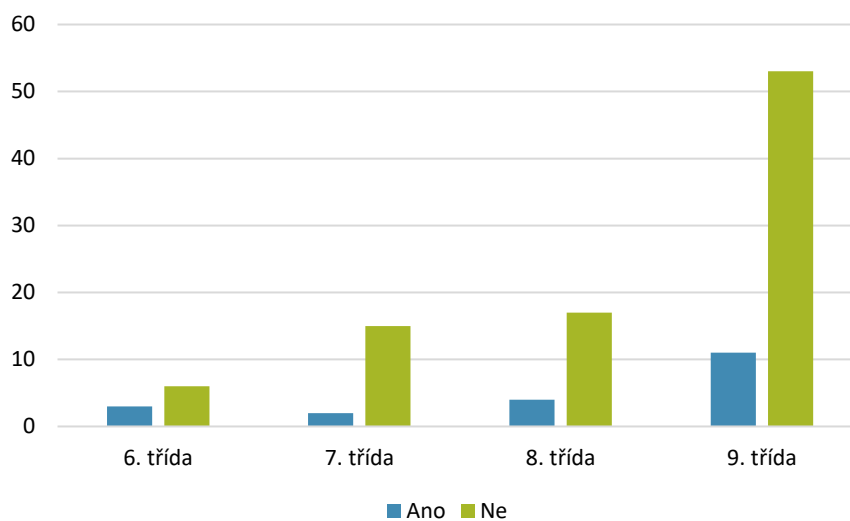
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Výzkumný soubor je složen ze 111 respondentů. Nejvyšší zastoupení respondentů v dotazníkovém šetření mají žáci 9. třídy, je tedy zřejmý nepoměr např. s žáky navštěvující 6. třídu, kde je počet respondentů výrazně nižší. Přesto bylo mou snahou pracovat se získanými daty co nejpřesněji a bez ohledu na počet respondentů v jednotlivých třídách.

Otázka č. 8 – Už jsem někdy slyšel o tom, co je to sexuální výchova.

Dotazníkovým šetřením jsme zjistila, že 89 % respondentů navštěvující 6. třídu již někdy slyšelo o tom, co je to sexuální výchova. Respondenti navštěvující 7. třídu mají povědomí o sexuální výchově z 88 %. Respondenti navštěvující 8. třídu se shodli na tom, že již někdy slyšeli o tom, co je to sexuální výchova, procentuálně je to tedy 100 %. Respondenti navštěvující 9. třídu se na tomto shodli v 95 %.

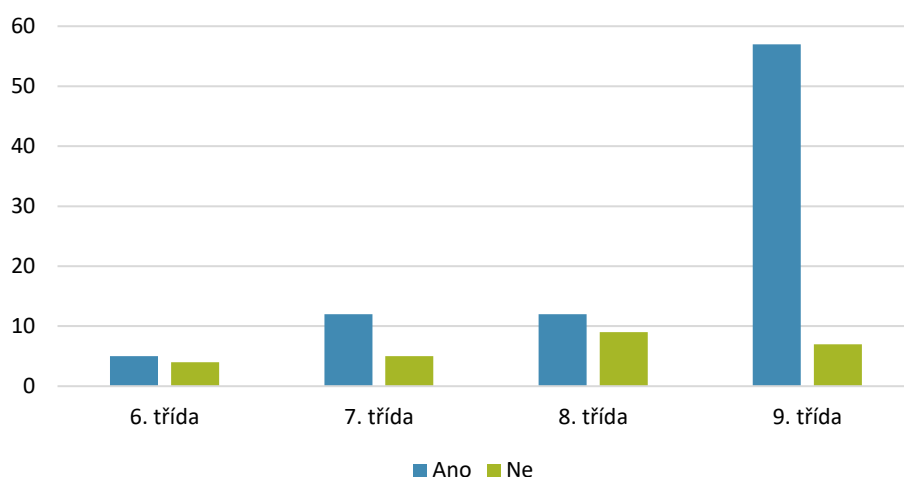
Otázka č. 9 – Na základní škole jsme měli sexuální výchovu jako samostatný vyučovací předmět.

Graf č. 3 Sexuální výchova jako samostatný předmět napříč třídami

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že u 20 respondentů z celkového počtu 111 respondentů je součástí výuky samostatně stojící předmět sexuální výchova. Procentuálně je to 18 % z celkového počtu respondentů.

Otázka č. 10 – Na základní škole jsme měli v rámci jiného předmětu hodinu, ve které se probírala témata spojená se sexualitou a sexem.

Graf č. 4 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu napříč třídami

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že sexuální výchova v rámci jiného předmětu se v osnovách školy uplatňuje již od 6. třídy, avšak jednoznačně se v osnovách školy dle dotazníkového šetření nejvíce objevuje až v 9. třídě. Tato získaná data mohou být ovlivněna právě díky vyššímu počtu respondentů navštěvující 9. třídu.

Z celkového počtu 9 respondentů navštěvujících 6. třídu, uvedlo 5 respondentů odpověď, že mají v rámci jiného předmětu sexuální výchovu. Procentuálně 56 % respondentů navštěvující 6. třídu.

Z celkového počtu 17 respondentů, navštěvujících 7. třídu, uvedlo 12 respondentů odpověď, že mají v rámci jiného předmětu sexuální výchovu. Procentuálně 76 % respondentů navštěvující 7. třídu.

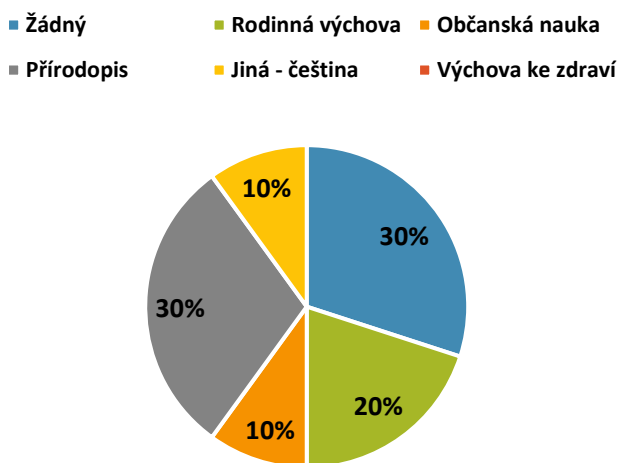
Z celkového počtu 21 respondentů, navštěvujících 8. třídu, uvedlo 12 respondentů odpověď, že mají v rámci jiného předmětu sexuální výchovu. Procentuálně 57 % respondentů navštěvující 8. třídu.

Z celkového počtu 64 respondentů, navštěvujících 9. třídu, uvedlo 57 respondentů, že mají v rámci jiného předmětu sexuální výchovu. Procentuálně 89 % respondentů navštěvující 9. třídu.

Otázka č. 11 – V rámci jakého předmětu?

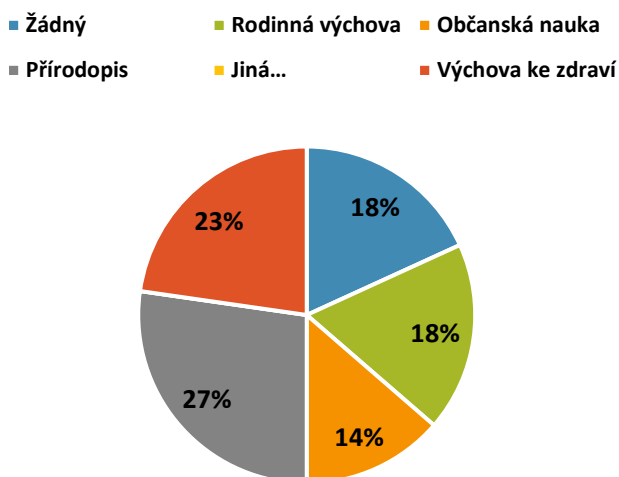
Tato otázka je doplňující k otázce č. 10.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že témata spojená se sexualitou a sexem jsou respondentům předávána v rámci předmětů občanské nauky, rodinné výchovy, přírodopisu a výchovy ke zdraví.

Graf č. 5 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 6. třída

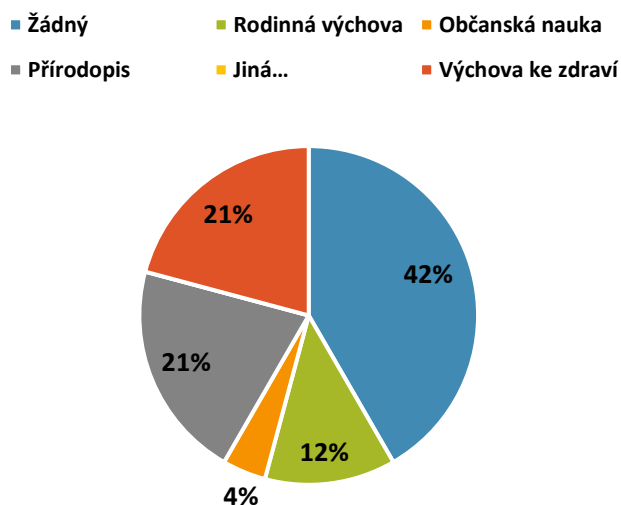
Respondenti navštěvující 6. třídu uvádí, že témata spojená se sexualitou a sexem jsou předávána v rámci přírodopisu (30 %), rodinné výchovy (20 %), občanské nauky (10 %), českého jazyka (10 %). Zbýlých 30 % respondentů odpovědělo, že nemají sexuální výchovu v rámci žádného vyučovacího předmětu.

Graf č. 6 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 7. třída

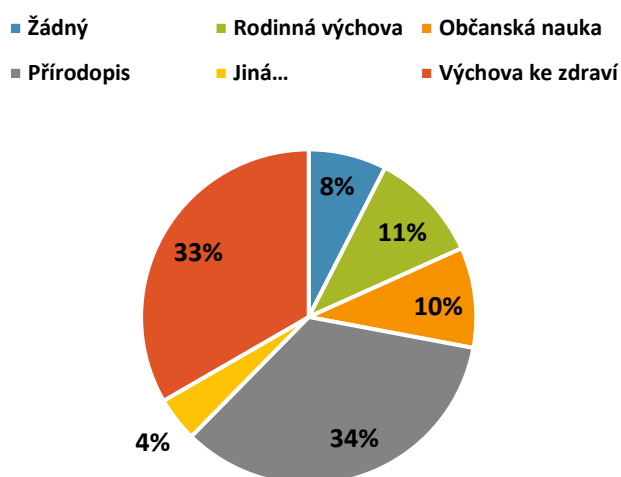
Respondenti navštěvující 7. třídu uvádí, že témata spojená se sexualitou a sexem jsou předávána v rámci přírodopisu (27 %), výchovy ke zdraví (23 %), rodinné výchovy (18 %),

občanské nauky (14 %), Zbylých 18 % respondentů odpovědělo, že nemají sexuální výchovu v rámci žádného vyučovacího předmětu.

Graf č. 7 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 8. třída

Respondenti navštěvující 8. třídu uvádí, že témata spojená se sexualitou a sexem jsou předávána v rámci přírodopisu (20 %), výchovy ke zdraví (20 %), rodinné výchovy (11 %), občanské nauky (10 %). Odpověď jiná (4 %) dále nebyl specifikován předmět. Zbylých 40 % respondentů odpovědělo, že nemají sexuální výchovu v rámci žádného vyučovacího předmětu.

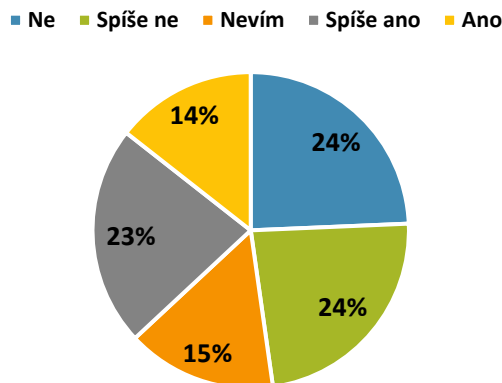

Graf č. 8 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 9. třída

Respondenti navštěvující 9. třídu uvádí, že témata spojená se sexualitou a sexem jsou předávána v rámci přírodopisu (36 %), výchovy ke zdraví (34 %), rodinné výchovy (11 %), občanské nauky (10 %). Odpověď jiná (1 %) dále nebyl specifikován předmět. Zbylých 8 %

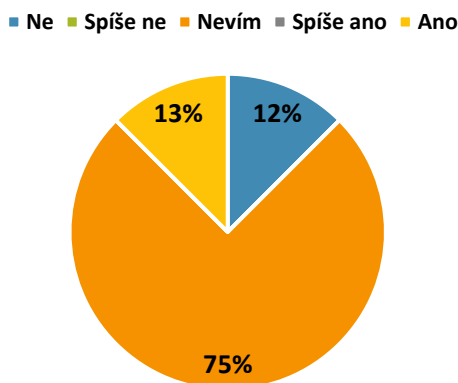
respondentů odpovědělo, že nemají sexuální výchovu v rámci žádného vyučovacího předmětu.

Otázka č. 12 – Dozvěděl/a si se ve škole dostatečné množství informací o tématech sexu a sexuality?

Graf č. 9 Informovanost žáků ze strany školy napříč třídami

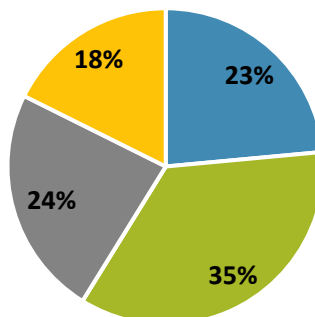
Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že téměř polovina respondentů výzkumu (47 %), odpověděla na otázku, zda jsou dostatečně informováni ze strany školy o tématech spojených se sexem a sexualitou odpovědí Spíše ne či Ne.

Graf č. 10 Informovanost žáků ze strany školy - 6. třída

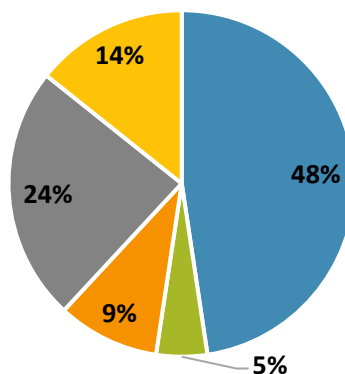

■ Ne ■ Spíše ne ■ Nevím ■ Spíše ano ■ Ano

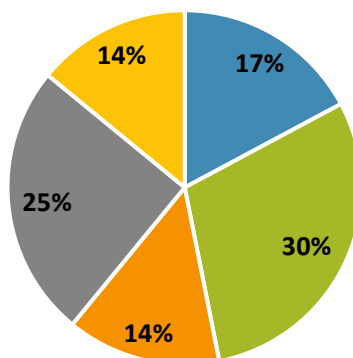
Graf č. 11 Informovanost žáků ze strany školy - 7. třída

■ Ne ■ Spíše ne ■ Nevím ■ Spíše ano ■ Ano

Graf č. 12 Informovanost žáků ze strany školy - 8. třída

■ Ne ■ Spíše ne ■ Nevím ■ Spíše ano ■ Ano

Graf č. 13 Informovanost žáků ze strany žáků školy – 9. třída

Nejvíce odpovědí, které vypovídají o tom, že žáci nejsou dostatečně informováni ze strany školy v tématech sexu a sexuality se objevuje u respondentů 6. tříd, procentuálně 50 % z celkového počtu respondentů žáků 6. tříd viz Graf č. 10 a u 8. tříd, procentuálně 53 % z celkového počtu respondentů 8. tříd viz Graf č. 12.

Otázka č. 13 – Která probíraná témata tě nejvíce zajímala?

Třída	Pohlaví	Celkový počet respondentů v kategorii	Jak vypadá ženské/ mužské tělo bez oblečení	Vztahy	Antikoncepce	Pohlavní styk	Sexuálně přenosné nemoci	Porod	Jiné
6. třída	Dívka	3	1	1	1	1	1	0	0
	Chlapec	6	1	0	1	4	0	0	1
7. třída	Dívka	10	3	1	2	4	3	3	0
	Chlapec	7	0	2	1	4	0	0	0
8. třída	Dívka	10	1	3	1	3	5	4	1
	Chlapec	11	2	3	1	8	1	0	1
9. třída	Dívka	37	2	9	10	14	8	5	0
	Chlapec	27	3	8	6	16	7	1	3

Tabulka č. 3 Nejvíce atraktivní témata

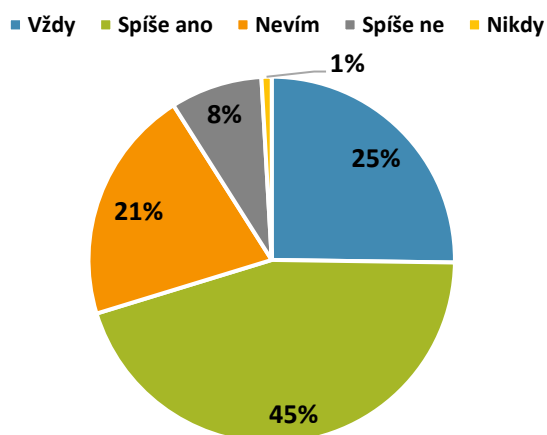
Dotazníkovým šetřením byl zjištěn zájem o témata spojená se sexem a sexualitou – jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení, vztahy, antikoncepce, pohlavní styk, sexuálně přenosné nemoci, porod.

Největší zájem respondentů vzbuzuje téma pohlavní styk, toto téma si vybralo 54 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 49 % z celkového počtu respondentů bez ohledu na věk nebo pohlaví.

Vysoký zájem projevují dívky 9. tříd o téma antikoncepce, toto téma si vybralo 10 dívek z celkového počtu 37 dívek z 9. tříd, procentuálně 27 % dívek z 9. tříd.

Nejnižší zájem respondentů vzbuzuje téma porod, toto téma si vybralo pouze 12 % z celkového počtu respondentů bez ohledu na věk nebo pohlaví.

Otázka č. 14 – Pokud se rozhodneš vyhledat informaci spojenou se sexem a sexualitou, nalezneš vždy odpověď?

Graf č. 14 Nalezení odpovědi na otázky spojené se sexem a sexualitou

Respondenti svou odpovědí Ano či Spíše ano potvrdili, že 70 % z nich, je schopno nalézt odpověď na otázku, která se spojena se sexem a sexualitou vlastním úsilím.

Otázka č. 15 – Jsou pro tebe fakta z oblasti sexu a sexuality, na která narazíš známá?

Třída	Pohlaví	Ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Ano
6. třída	Dívka	1	1	1	0	0
	Chlapec	1	1	1	1	2
7. třída	Dívka	0	2	0	6	2
	Chlapec	0	0	1	2	4
8. třída	Dívka	0	2	1	3	4
	Chlapec	1	3	0	2	5
9. třída	Dívka	0	2	6	26	3
	Chlapec	0	1	2	8	16

Tabulka č. 4 Známost faktů z oblasti sexu a sexuality

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že u respondentů navštěvující 6. třídu nejsou fakta, na která narazí známá – 6 respondentů z celkového počtu 9 respondentů 6. tříd, zvolilo jako svoji odpověď Ne, Spíše ne nebo Nevím. Pro zbylé 3 respondenty jsou fakta, na která narazí známá.

U respondentů navštěvující 7–9. třídy převažuje odpověď Spíše ano či Ano. Z celkového počtu 102 respondentů se pro tyto odpovědi rozhodlo 81 respondentů, procentuálně 79 %

respondentů navštěvující 7–9. třídu. Zbylých 21 respondentů, procentuálně 21 % respondentů navštěvujících 7–9. třídu se rozhodlo pro odpověď Ne, Spíše ne nebo Nevím.

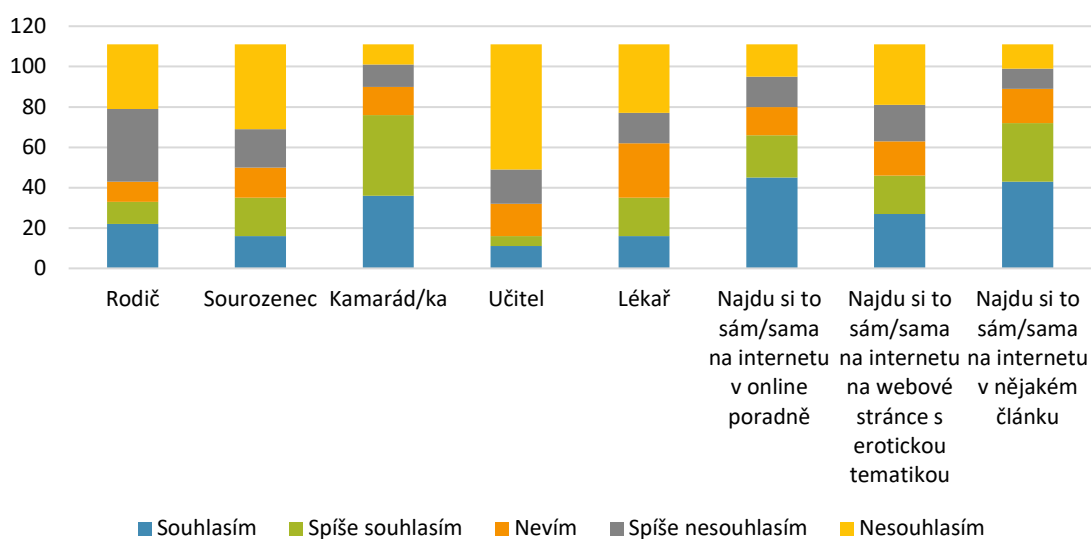
Otázka č. 16 – Jsou pro tebe fakta z oblasti sexu a sexuality, na která narazíš překvapující?

Třída	Pohlaví	Ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Ano
6. třída	Dívka	0	0	0	1	2
	Chlapec	1	1	3	0	1
7. třída	Dívka	1	2	3	2	2
	Chlapec	1	2	1	2	1
8. třída	Dívka	1	3	3	3	0
	Chlapec	3	4	1	1	2
9. třída	Dívka	2	17	6	8	4
	Chlapec	3	15	3	3	3

Tabulka č. 5 Překvapivost faktů z oblasti sexu a sexuality

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že pro respondenty navštěvující 9. třídu jsou stále některá fakta z oblasti sexu a sexuality překvapující. Odpověď Spíše ano a Ano, uvedlo 18 respondentů z celkového počtu 64, procentuálně je to tedy 28 % respondentů navštěvujících 9. třídu.

Otázka č. 17 – Když potřebuji radu, která je spojena se sexem nebo sexualitou obrátím se na:

Graf č. 15 Využití informačních zdrojů napříč třídami

Dotazníkovým šetřením a vyjádřením míry souhlasu s daným výrokiem jsem zjistila, že nejčastěji využívaným zdrojem informací je internet nebo také možnost získat radu od kamaráda. Pokud se respondent ztotožňuje s daným výrokiem – odpovídá Souhlasím, pokud s daným výrokiem nesouzní – odpovídá Nesouhlasím. Respondent má na výběr také možnost odpovědi Spíše souhlasím, Nevím a Spíše nesouhlasím.

Souhlasím – najdu si to sám/sama na internetu v online poradně, zvolilo 45 respondentů, procentuálně 46 % respondentů z celkového počtu 111 respondentů.

Souhlasím – najdu si to sám/sama na internetu v nějakém článku,- zvolilo 43 respondentů, procentuálně 39 % respondentů z celkového počtu 111 respondentů.

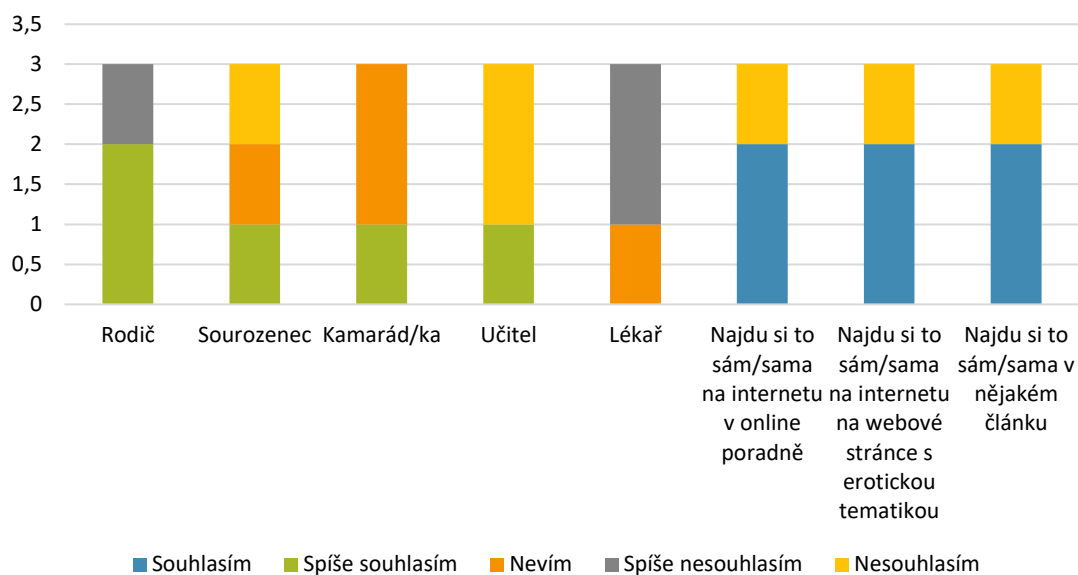
Souhlasím – kamarád/ka zvolilo 36 respondentů, procentuálně 32 % respondentů z celkového počtu 111 respondentů.

Nesouhlasím – Učitel zvolilo 62 respondentů, procentuálně 56 % z celkového počtu respondentů.

Nesouhlasím – Sourozenec zvolilo 42 respondentů, procentuálně 38 % respondentů z celkového počtu respondentů.

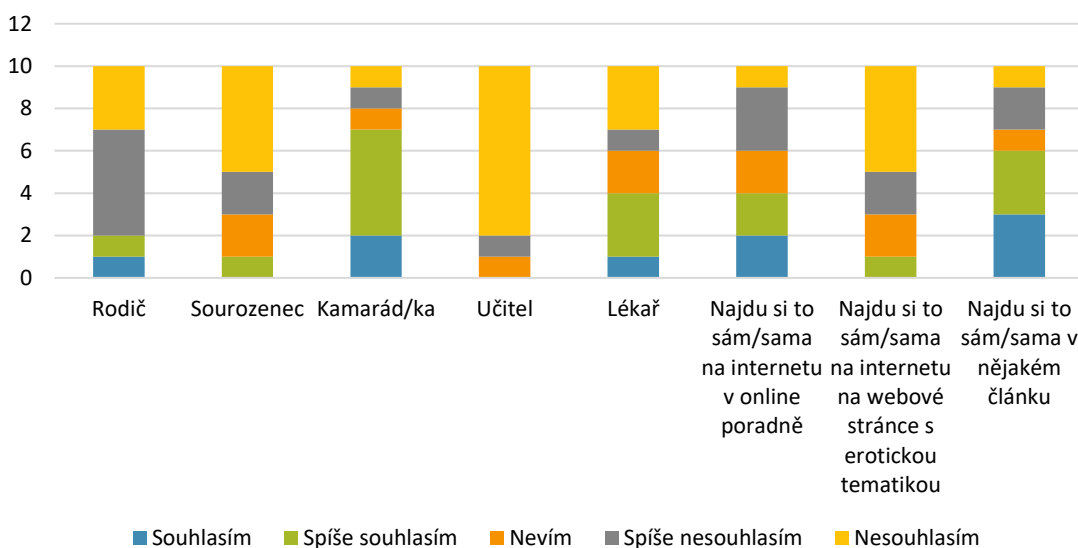
Nesouhlasím – Rodič zvolilo 32 respondentů, procentuálně 29 % respondentů z celkového počtu respondentů.

A. Zpracování otázky z pohledu dívek

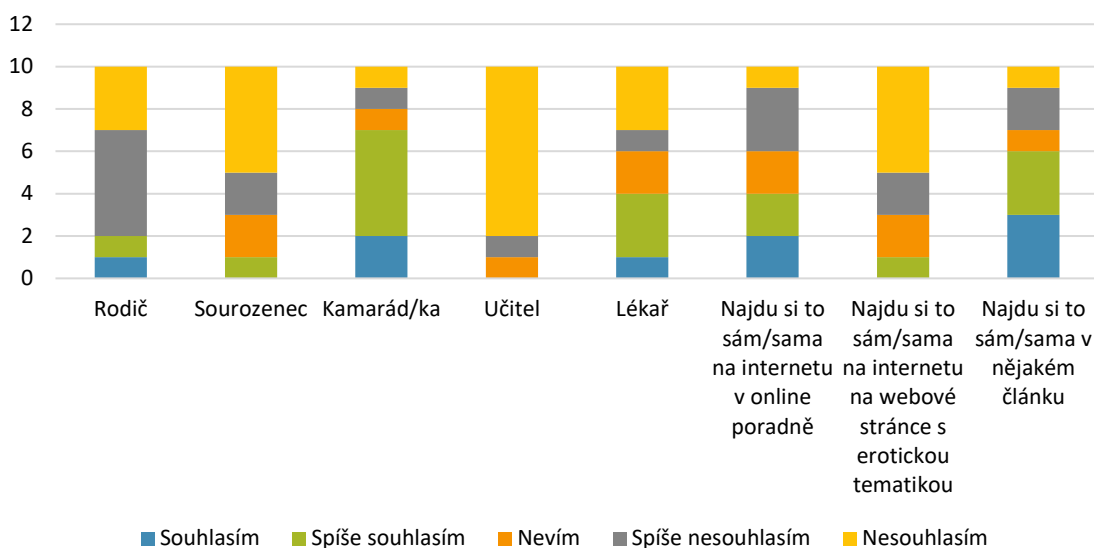
Graf č. 16 Využití informačních zdrojů u dívek v 6. třídě

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že dívky v 6. třídě využívají k nalezení informací nejvíce internet, hned poté rodiče. Jako nejméně využitý zdroj se jeví učitel a kamarád.

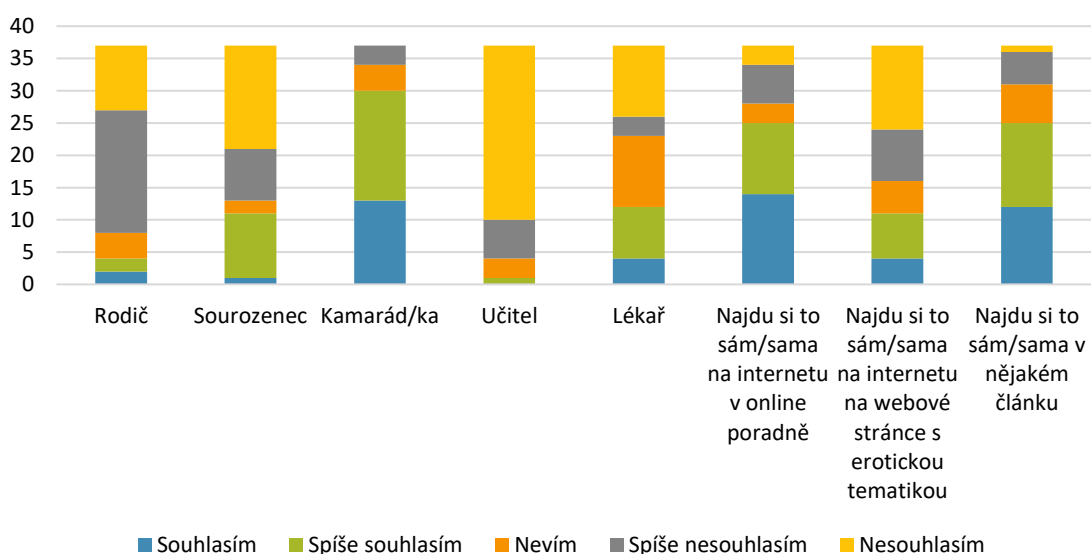
Graf č. 17 Využití informačních zdrojů u dívek v 7. třídě

Dotazníkovým šetřením ukazuje rozpor mezi využitím informačních zdrojů u dívek v 6. třídě a u dívek v 7. třídě. Za hlavní informační zdroj u dívek v 7. třídě je dle získaných dat považován kamarád – odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím, zvolilo 7 dívek z celkového počtu 10 dívek navštěvujících 7. třídu, procentuálně je to tedy 70 % z celkového počtu. Naproti tomu dívky z 6. tříd uvedly z 67 % zdroj rady od kamaráda jako nejméně vhodný.

Graf č. 18 Využití informačních zdrojů u dívek v 8. třídě

Dotazníkové šetření ukazuje, že hlavním informačním zdrojem dívek v 8. třídě je kamarád – odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím, uvedlo 7 dívek z celkového počtu 10 dívek., procentuálně tedy 70 % dívek navštěvující 8. třídu. Také internet je častým zdrojem informací – 6 dívek z celkového počtu 10 dívek navštěvujících 8. třídu, procentuálně tedy 60 % dívek z 8. třídy zvolilo odpověď Souhlasím nebo Spíše souhlasím, ve které se svou mírou souhlasu přiklání k možnosti–Najdu si to sám/sama na internetu v nějakém článku. Odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím zvolilo 6 dívek z celkového počtu 10 dívek, procentuálně tedy 60 %.

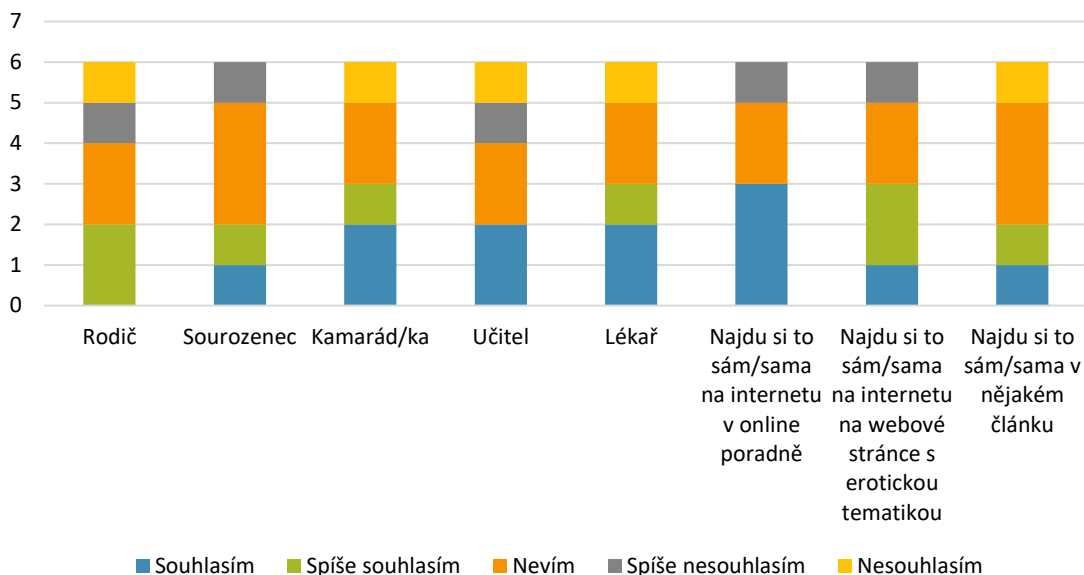
Graf č. 19 Využití informačních zdrojů u dívek v 9. třídě

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že pro dívky v 9. třídě je hlavním informačním zdrojem kamarád – odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím zvolilo 30 dívek z celkového počtu 37 dívek navštěvující 9. třídu, procentuálně tedy 81 % z celkového počtu dívek v 9. třídě.

Oblíbeným zdrojem je také internet a možnost si najít informaci sama v online poradně nebo v nějakém článku. Nejméně se dívky navštěvující 9. třídu přiklání k možnosti jít si pro radu za učitelem – k této možnosti se nepřiklání 33 dívek z celkového počtu 37 dívek, procentuálně tedy 89 % odpovědělo Nesouhlasím a Spíše nesouhlasím, rodičem – k této možnosti se nepřiklání 29 dívek z celkového počtu 37 dívek, procentuálně tedy 78 % odpovědělo Nesouhlasím a Spíše nesouhlasím, či sourozencem – k této možnosti se nepřiklání 32 dívek z celkového počtu 37 dívek, procentuálně tedy 86 % - odpovědělo Nesouhlasím nebo Spíše nesouhlasím.

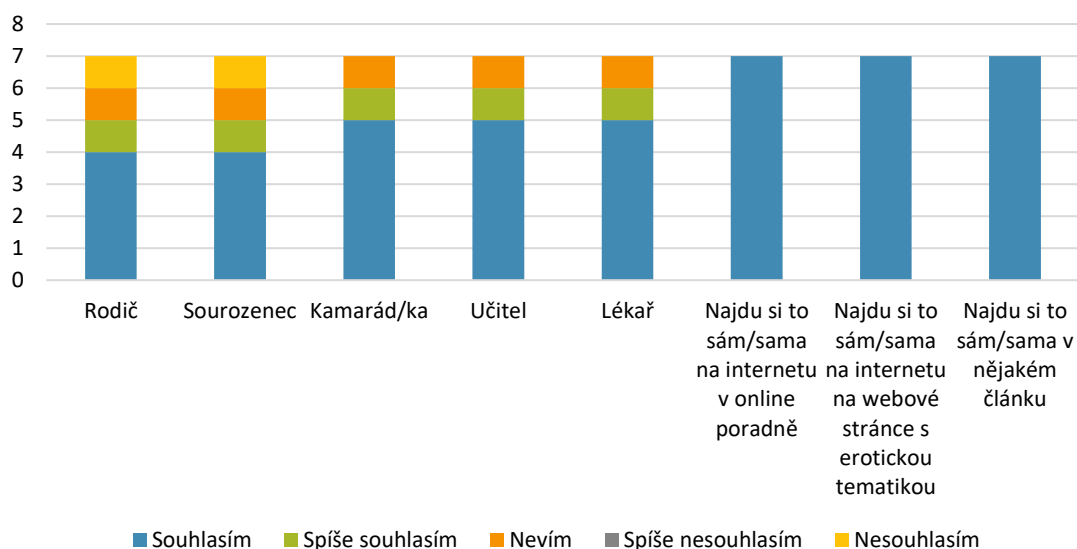

B. Zpracování otázky z pohledu chlapců

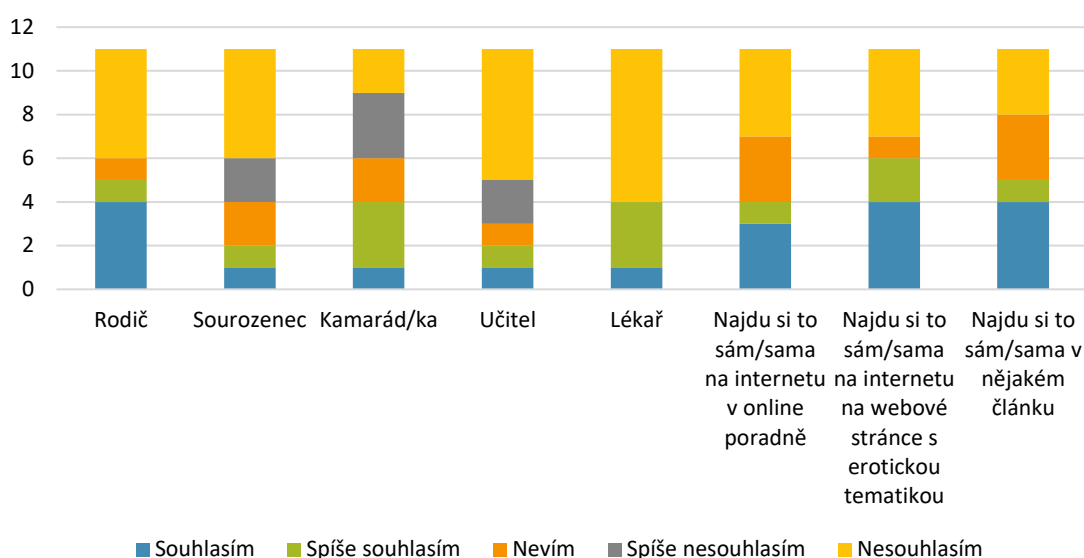
Graf č. 20 Využití informačních zdrojů u chlapců v 6. třídě

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že oproti dívkám navštěvující 6. třídu, které by si šly pro radu vyjma internetu i za rodičem, je nejčastějším zdrojem informací u chlapců navštěvující 6. třídu internet. Možnost najít si odpověď na otázku spojenou se sexem a sexualitou v online poradně, zde zvolilo odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím 3 ze 6 chlapců. Možnost najít si odpověď na webové stránce s erotickou tematikou potvrdilo svou odpovědí Souhlasím a Spíše souhlasím 3 ze 6 chlapců.

Graf č. 21 Využití informačních zdrojů u chlapců v 7. třídě

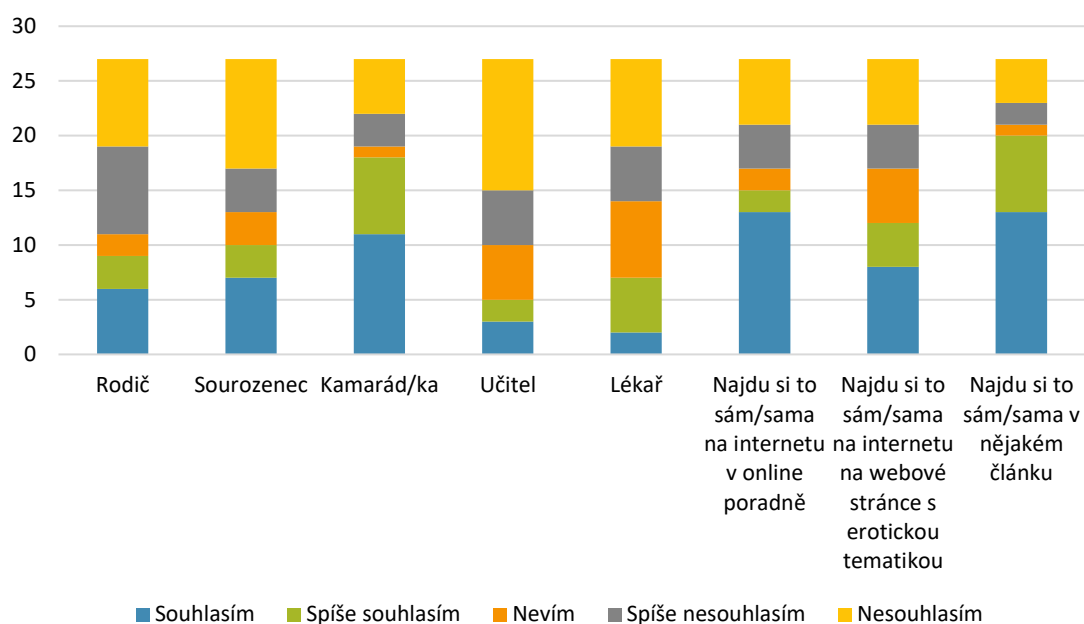
Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že pro chlapce navštěvující 7. třídu je jednoznačně hlavním zdrojem internet – pro možnost najít si odpověď v online poradně, v nějakém článku nebo na stránce s erotickou tematikou se rozhodlo 7 chlapců z celkového počtu 7 chlapců, což je 100 %. Zajímavostí je, že pro chlapce v 7. třídě jsou přijatelným zdrojem i lékař, učitel, kamarád (pro odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím se rozhodlo 6 chlapců z celkového počtu 7 chlapců, procentuálně tedy 86 %) a pro sourozence či rodiče se rozhodlo 5 chlapců z celkového počtu 7 chlapců, procentuálně tedy 72 % chlapců odpovědělo Souhlasím a Spíše souhlasím.

Graf č. 22 Využití informačních zdrojů u chlapců v 8. třídě

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že pro chlapce navštěvující 8. třídu je hlavním zdrojem internet, oproti dívkám, které volily jako nejčastější odpověď radu kamaráda. Možnost najít si odpověď v nějakém článku – 5 chlapců z celkového počtu 11 chlapců, procentuálně tedy 45 % chlapců odpovědělo Souhlasím a Spíše souhlasím. Možnost najít si odpověď sám na webové stránce s erotickou tematikou zvolilo 6 chlapců z celkového počtu 11 chlapců, procentuálně tedy 55 % chlapců odpovědělo Souhlasím a Spíše souhlasím.

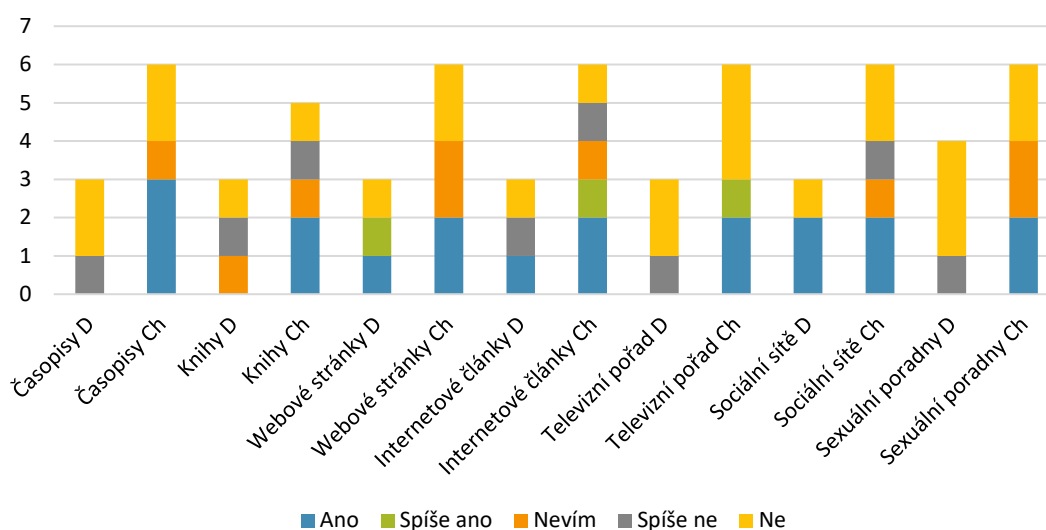
Vysoké procento chlapců navštěvující 8. třídu, zvolilo jako svou odpověď radu od rodiče – 5 chlapců z celkového počtu 11 chlapců, procentuálně tedy 45 % chlapců odpovědělo Souhlasím a Spíše souhlasím, což je překvapující zjištění. Pro dívky napříč třídami je možnost rady od rodiče jedna z nejméně vybraných možností.

Graf č. 23 Využití zdrojů u chlapců v 9. třídě

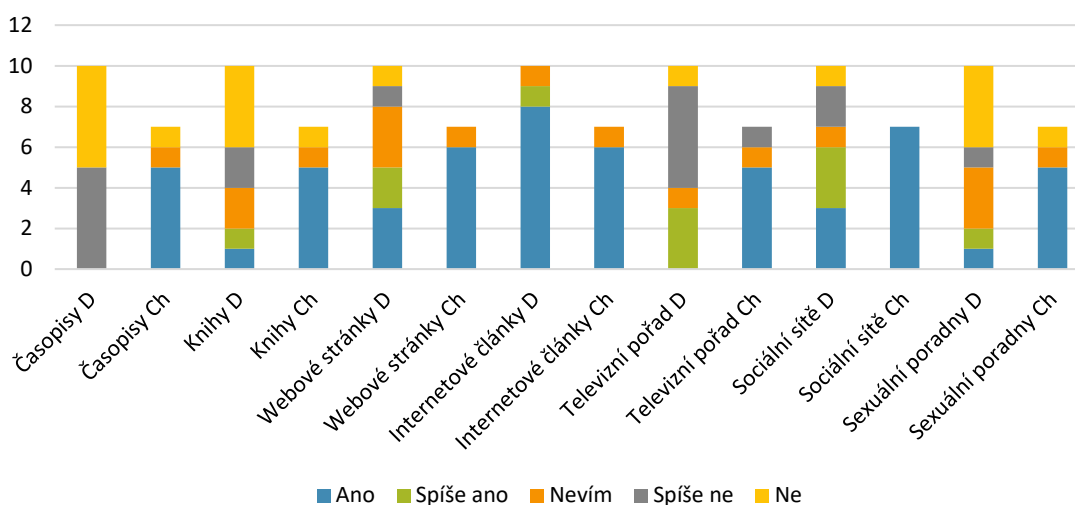
Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že u chlapců navštěvující 9. třídu je hlavním zdrojem internet a možnost nalézt svoji odpověď v internetovém článku – odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím zvolilo 20 chlapců z celkového počtu 27 chlapců, procentuálně tedy 74 %. Vysoké procento chlapců zvolilo také jako svoji odpověď možnost rady od kamaráda – odpověď Souhlasím a Spíše souhlasím zvolilo 18 chlapců z celkového počtu 27 chlapců, procentuálně tedy 67 %.

Otázka č. 22 – Který zdroj informací bys vybral/a pro nalezení informace spojené se sexem a sexualitou?

Graf č. 24 Hlavní využití zdrojů u žáků v 6. třídě

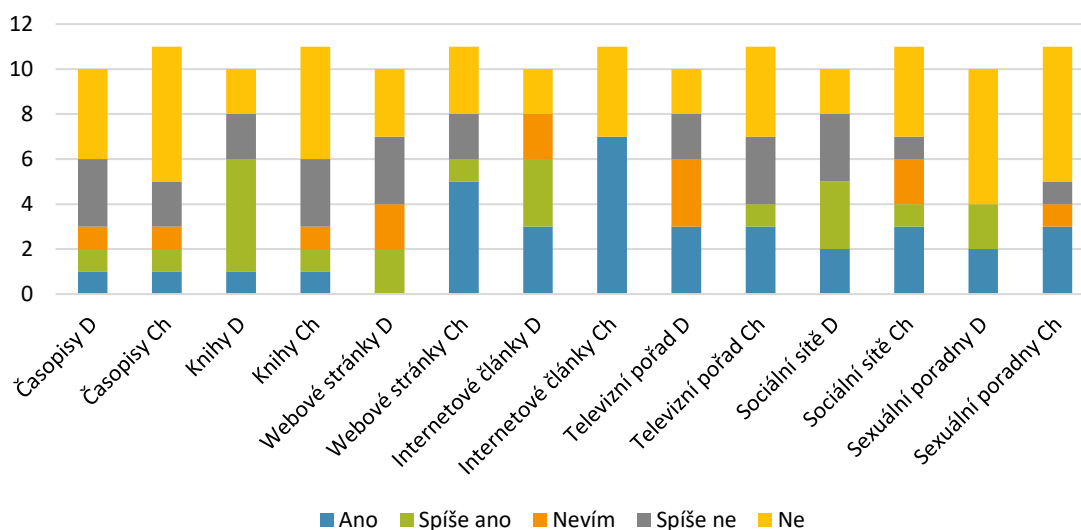
Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že chlapci navštěvující 6. třídu využívají oproti dívkám jako informační zdroj také časopisy Tuto odpověď uvedlo 50 % chlapců navštěvující 6. třídu.

Graf č. 25 Hlavní využití zdrojů u žáků v 7. třídě

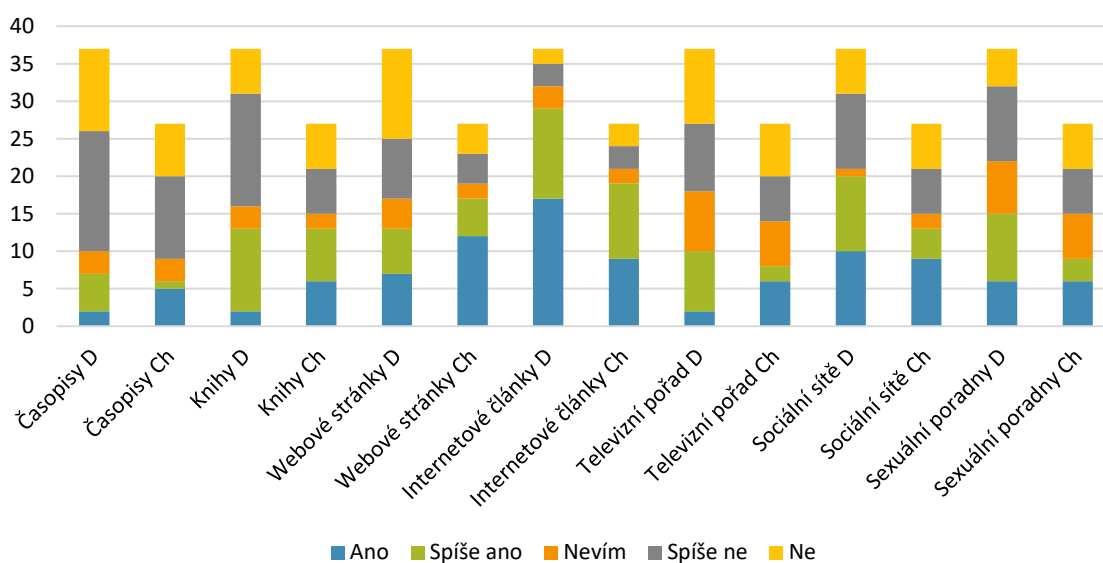
Dle také můžeme říct, že je u chlapců v 7. třídě je populárnější sledovat webové stránky s erotickou tematikou – s touto odpovědí se shoduje 86 % chlapců. Možnost najít odpověď na otázku v internetovém článku – s odpovědí Souhlasím a Spíše souhlasím se ztotožňuje 86 % chlapců navštěvujících 7. třídu, kdežto dívky dávají přednost hledat odpověď v internetových článcích – za svou odpověď Ano zvolilo 90 % dívek ze 7. třídy. Pro chlapce je také populární hledat informace z oblasti sexu a sexuality na sociálních sítích – svou odpovědí Ano se chlapci navštěvující 7. třídu shodli 100 %.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že i v 7. třídě využívají chlapci jako informační zdroj časopisy – svou odpovědí Ano to potvrzuje 72 % chlapců navštěvujících 7. třídu, oproti dívkám, které by se pro tento informační zdroj v 7. třídě nerozhodly.

Graf č. 26 Hlavní využití zdrojů u žáků v 8. třídě

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že u chlapců v 8. třídě již opadá zájem o časopisy, jakožto o informační zdroj – odpověď Ano a Spíše ano zvolilo pouze 18 % chlapců z 8. třídy. Vysoké procento chlapců uvádí jako využívaný zdroj internet a možnost sledovat webové stránky s erotickou tematikou – 55 % chlapců odpovědělo Ano a Spíše ano. Možnost najít si informace v článcích na internetu – 64 % chlapců odpovědělo plným souhlasem Ano. U dívek jsou populárním zdrojem knihy – 60 % dívek odpovědělo Ano a Spíše ano a možnost nalézt informaci v internetovém článku – 60 % dívek odpovědělo Ano a Spíše ano. Oproti chlapcům dívky nevolí jako informační zdroj webové stránky s erotickou tematikou. Tuto odpověď zvolilo pouze 20 % dívek s odpovědí Spíše ano.

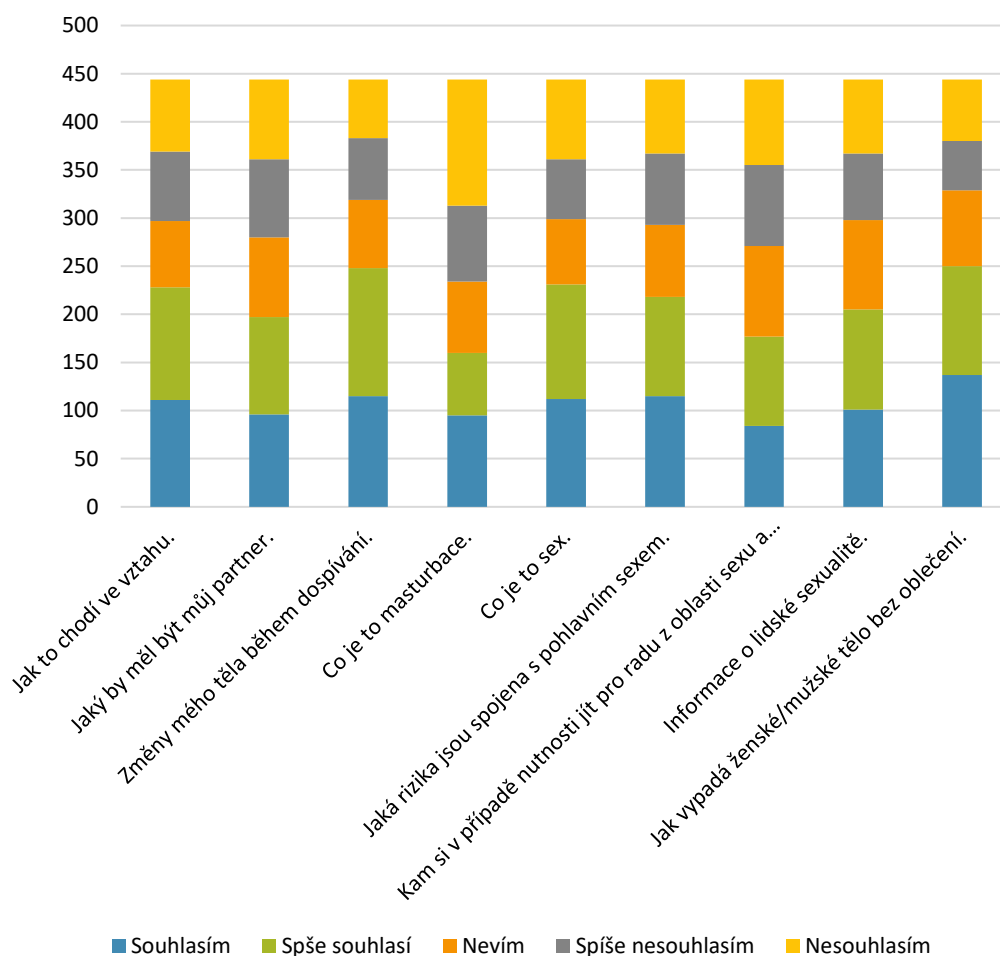

Graf č. 27 Využití zdrojů v 9. třídě

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že nejčastěji využívaným zdrojem u žáků 9. tříd je internet a možnost vyhledat si informaci z oblasti sexu a sexuality v internetovém článku. Tuto odpověď zvolilo 78 % dívek s odpovědí Ano a Spíše ano a 70 % chlapců s odpovědí Ano a Spíše ano. V 9. třídě se také dostávají do povědomí žáků i sociální sítě, jakožto informační zdroj – odpověď Ano a Spíše ano, zvolilo 57 % dívek a 48 % chlapců. Zájem dívek nalézt informaci spojenou se sexem a sexualitou na webových stránkách s erotickou tematikou také stoupá – 35 % dívek zvolilo odpověď Ano a Spíše ano pro zdroj informací webovou stránku s erotickou tematikou a 41 % dívek s odpovědí Ano a Spíše ano, zvolilo pro zdroj informací sexuální poradnu.

Otázka č. 18 – 21: Jaké informace ses dozvěděl/a ve škole, v rodině, od kamaráda a v televizi?

Odpovědi na tyto čtyři otázky jsem zprůměrovala, abych zjistila, o jaké informaci se respondenti dozvěděli v průměru nejvíce. Celkový počet respondentů se změnil ze 111 respondentů na čtyřnásobek – 444 respondentů. V analýze vždy převedu data na reálný počet respondentů.

Graf č. 28 Informace žáků napříč tématy

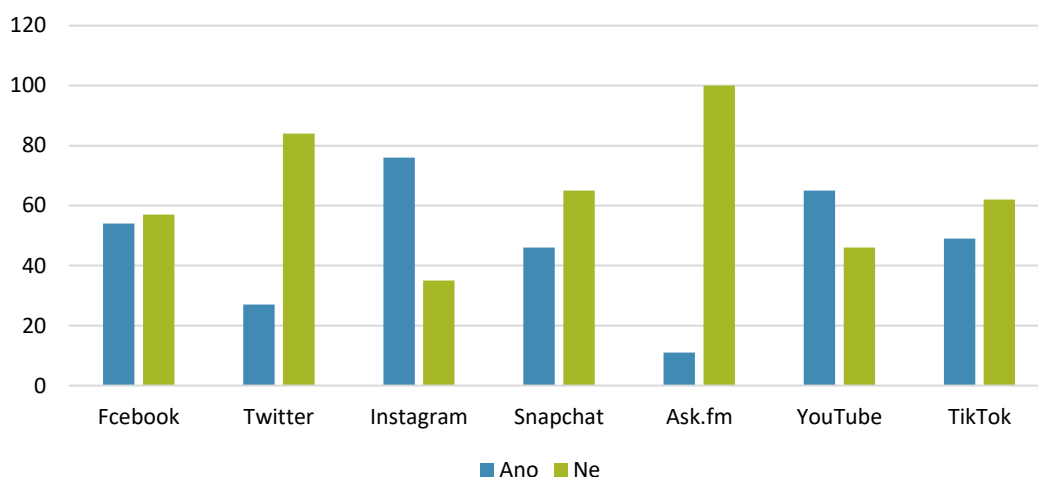
Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že nejvyšší informovanost žáků je o tématu „Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení“, kdy v průměru 63 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 56 %, zvolilo odpověď Souhlasím nebo Spíše souhlasím.

Dále jsem zjistila, že je taktéž velmi vysoká informovanost žáků o tématu „Změny mého těla během dospívání“, kdy v průměru 62 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 56 %, odpovědělo Souhlasím nebo Spíše souhlasím.

Vysoké procento informovanosti projevují žáci také o téma „Co je to sex“, kdy v průměru 58 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 52 %, odpovědělo Souhlasím nebo Spíše souhlasím a také o tématu „Jak to chodí ve vztahu“, kdy v průměru 57 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 51 %, odpovědělo Souhlasím nebo Spíše souhlasím.

Na základě získaných dat jsem také zjistila, že nejmenší informovanost žáků je o tématu „Co je to masturbace“, kdy v průměru 33 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně je to tedy 30 %, odpovědělo Souhlasím nebo Spíše souhlasím.

Otázka č. 23 – Setkal/a si se někdy se sexuálním obsahem na sociálních sítích, které jsou uvedeny níže?

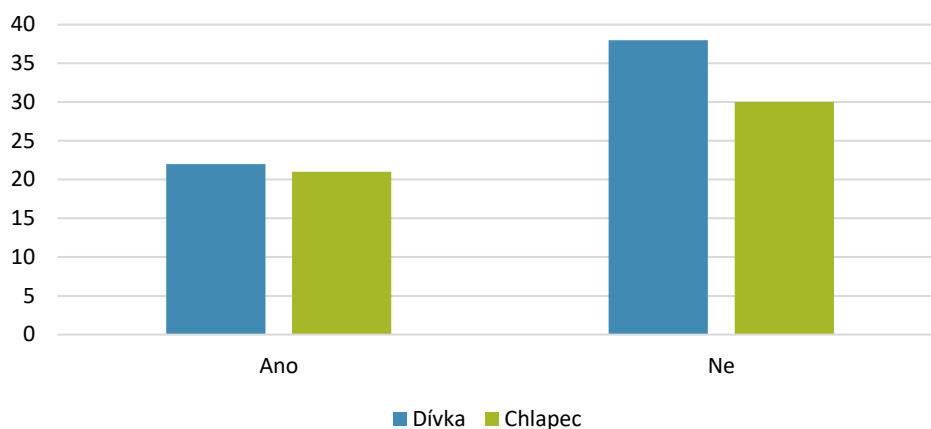

Graf č. 29 Sexuální obsah na sociálních sítích

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že se respondenti opravdu setkávají se sexuálním obsahem na sociálních sítích. Dle grafu můžeme vidět, že nejbezpečnější sociální síť je Ask.fm, zde se se sexuálním obsahem nsetkalo 90 % respondentů. Naopak nejnebezpečnější sociální síť je dle výzkumu Instagram, zde se se sexuálním obsahem setkalo 68 % respondentů. Vysoké procento sexuálního obsahu je u sítě YouTube, zde se setkalo se sexuálním obsahem 59 % respondentů. Na sociální síti Facebook se setkalo se sexuálním obsahem 49 % respondentů.

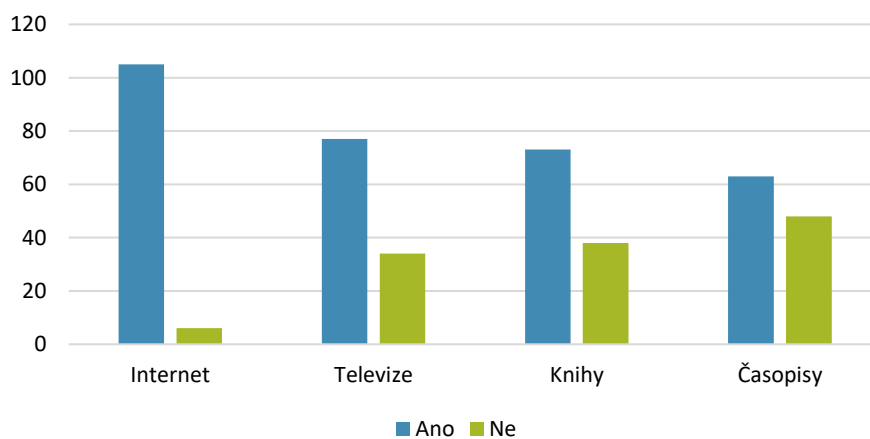
Otázka č. 25 – Navštívil/a si někdy sociální síť za účelem nalézt odpověď na otázku z oblasti sexu a sexuality?

Graf č. 30 Sociální síť jako zdroj informací

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila, že 43 respondentů navštívilo sociální síť za účelem nalézt odpověď na otázku spojenou se sexem a sexualitou. Procentuálně je to 39 % respondentů z celkového počtu 111 respondentů.

Otázka č. 26 – Jsou pro tebe následující zdroje informací dostupné?

Graf č. 31 Dostupnost informačních zdrojů

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila dostupnost jednotlivých zdrojů. Internet je přístupný 95 % respondentů, televize je přístupná pro 69 % respondentů, knihy jsou dostupné pro 66 % respondentů a časopisy 57 % respondentů z celkového počtu bez ohledu na věk a pohlaví.

6.1 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT

Na začátku bakalářské práce jsem si vytyčila výzkumné cíle, kterých chci při tvorbě práce dosáhnout. Nástrojem k dosažení těchto cílů jsou výzkumné otázky. V této kapitole se budu věnovat celkovému shrnutí výsledků a zodpovězení výzkumných otázek.

VO1: Jaké zdroje využívají žáci 2. stupně základní školy k získání informací z oblasti sexuální výchovy?

Výzkumná otázka o informačních zdrojích žáků 2. stupně základní školy, je obsažena napříč dotazníkovými otázkami. Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že hlavním informačním zdrojem u žáků 2. stupně základní školy je internet a možnost vyhledávání informací v člancích a možnost získat radu či odpověď na otázku spojenou se sexem a sexualitou od kamaráda. Tento výsledek výzkumu potvrzuje i Kopecký (2013), který uvádí ve výzkumu „Sexuální výchova na základní škole ano nebo ne?“, že internet jako zdroj při získávání informací z oblasti sexu a sexuality, zvolilo 50 % z celkového počtu respondentů. Také Weiss a Zvěřina (2001) ve svém výzkumu uvádí jako jeden z hlavních výsledků, že nejvýznamnějším zdrojem informací o sexualitě jsou vrstevníci, tedy kamarádi.

VO2: Jsou žáci na základní škole dostatečně informováni o sexualitě ze strany školy?

Na základě dotazníkového šetření je zřejmé, že 95 % respondentů z celkového počtu již někdy slyšelo o tom, co je to sexuální výchova. Dotazníkovým šetřením bylo také zjištěno, v jaké podobě je na základní škole sexuální výchova vyučována. Sexuální výchovu jako samostatný předmět má ve svých osnovách 20 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně tedy 18 % (z toho byli 3 žáci z 6. třídy, 2 žáci ze 7. třídy, 4 žáci z 8. třídy a 11 žáků z 9. třídy). Sexuální výchovu v rámci jiného předmětu má ve svých osnovách 86 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, procentuálně 77 % (z toho bylo 5 žáků z 6. třídy, 12 žáků ze 7. třídy, 12 žáků z 8. třídy a 57 žáků z 9. třídy). V dotazníkovém šetření je přímo uvedena otázka na informovanost žáků ze strany školy z jejich vlastního pohledu. Na tuto otázku 53 respondentů z celkového počtu 111 respondentů, což je 47 % z celkového počtu, odpovědělo, že se necítí být dostatečně informováni ze strany školy. Na základě teoretických poznatků, můžeme říct, že jsou výsledná data stejná jako ve výzkumu Weisse a Zvěřiny (2001) kde zjistili, že škola stojí v pozadí při získávání informací z oblasti sexu a sexuality.

VO3: Jsou informační zdroje odlišné z hlediska věku a pohlaví?

Dotazníkovým šetřením jsem zjistila jisté rozdíly ve využívání zdrojů napříč ročníky i pohlavím. V 6. ročníku chlapci nejvíce využívají internetové zdroje a časopisy, nejméně potom souzní s radou od rodiče. Dívky navštěvující 6. ročník naopak upřednostňují radu právě od rodiče a rozhodně by informaci nevyhledávaly v časopisech. V 7. ročníku chlapci nejvíce využívají internetové zdroje – webové stránky s erotickou tematikou, online poradny či internetové články. Pro radu by si většina šla i k učiteli, rodiči, sourozenci či kamarádovi. Dívky navštěvující 7. ročník využívají jako nejčastější zdroj informací radu od kamaráda či vyhledání informace na internetu v nějakém článku. Rozhodně by si většina dívek nešla pro radu k učiteli nebo rodiči. V 8. ročníku chlapci nejvíce využívají internetové zdroje – webové stránky s erotickou tematikou či internetové články. Zajímavostí je, že téměř polovina chlapců navštěvující 8. ročník by si šla pro radu k rodiči. Pro polovinu chlapců je nejméně vhodná volba rada učitele nebo sourozence. Dívky navštěvující 8. ročník považují jednoznačně za hlavní zdroj informací radu od kamaráda či najít si informaci sama na internetu v nějakém článku. Více než polovina dívek by se nerozhodla hledat informaci na webové stránce s erotickým obsahem ani pro radu učitele. V 9. ročníku u chlapců převládá opět informační zdroj internetu a možnost najít si informaci sám v nějakém článku či navštívit online poradnu. Vyrůstá také atraktivita rady kamaráda jakožto informačního zdroje – pro tuto odpověď se rozhodla více než polovina chlapců. Nejméně využívaným zdrojem je lékař, rodič či sourozenec. Dívky navštěvující 9. třídu opět uvádí jako hlavní zdroj kamaráda. Více než polovina dívek by využila pro vyhledání informace nějaký článek z internetu či online poradnu. U dívek v 9. třídě vyrůstá také oblíbenost návštěvy webové stránky s erotickou tematikou za účelem najít informaci. Učitel, lékař, rodič – zdroj, který by ne zvolila více než polovina dívek.

Na základě těchto získaných dat lze říci, že se informační zdroje liší napříč třídami a pohlavím. U dívek se informační zdroje vyvíjí od rady získané od rodičů, přes radu kamaráda až k vyhledávání informací na internetu. U chlapců napříč třídami převažuje jako hlavní informační zdroj internet a ve vyšších ročnících se přidává atraktivnost rady kamaráda.

VO4:O jakém tématu jsou žáci nejvíce informováni?

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že největší informovanost projevují respondenti u tématu Jak vypadá mužské/ženské tělo bez oblečení a změny mého těla během dospívání, což bylo i mým předpokladem. Tyto informace jsou totiž zřejmé a každý jedinec je může pozorovat právě sám na sobě či na ostatních. Tyto informace můžeme tedy jakýmsi způsobem považovat za obecné známá. Nejnižší informovanost projevují respondenti u

témata masturbace a témata kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality – paradoxně by tato informace měla být základem pro všechny dospívající jedince.

6.2 Doporučení pro praxi

Na začátku výzkumu jsem měla představu o tom, že získání dat pro výzkum nebude žádný problém. Po tom, co jsem se ponořila do práce získávání dat, se má představa postupně vytrácela. Zpočátku jsem oslovila několik desítek ředitelů pomocí e-mailů, na které jsem neobdržela žádnou odpověď. Rozhodla jsem se tedy, že ředitele základních škol oslovím telefonicky a požádám je o rozeslání mnou vytvořeného dotazníku. Realita, že téma sexuální výchovy na základní škole je stále v pozadí a někdy až tabu, se mi potvrdila již po několikátém telefonátu. Ředitelé základních škol buď odmítají uplatňovat výzkumy na škole vůbec nebo je pro ně téma sexuální výchovy choulostivé a nepřijatelné vzhledem k nízkému věku žáků (zde nebereme v potaz žáky 8. a 9. tříd). Od některých ředitelů základních škol, se mi dostalo odpovědi, že je složité v této době uplatňovat takovýto výzkum. Mohlo by to být dle jejich názoru lehce napadnutelné rodiči – což plně respektuji a chápu. Zjistila jsem také, že napříč školami je velký rozdíl v online výuce, co se týče uplatnění předmětů. Předměty jako občanská výchova, výchova ke zdraví aj. se kvůli online bariéře v některých školách neuskutečňují vůbec.

Na základě tohoto zjištění jsem se rozhodla využít tento prostor mého doporučení pro praxi a věnovat se právě tomu, aby pro ředitele základních škol nebylo toto téma v pozadí, a aby si vždy dokázali obhájit to, že i ona sexuální výchova patří do osnov výuky, stejně jako ostatní předměty. Základním předpokladem pro to, aby sexuální výchova fungovala napříč jednotlivými ročníky, je znalost obsahu a metodiky sexuální výchovy u vyučujících. Tomuto by mělo ještě předcházet přesvědčení ředitele, který by měl poskytnout stabilní zázemí právě pro vyučující učitele. Podle mého je totiž základním stavebním kamenem pro dobrou výuku sexuální výchovy i jiných předmětů na základní škole právě ředitel – jeho podpora a pohled na věc. Poskytnutí možnosti školení, práce s metodickými příručkami, možnost konzultovat s odborníkem i mezi vyučujícími navzájem, zajistit krizový plán při výuce sexuální výchovy – z tohoto by dle mého měl každý ředitel vycházet. Samozřejmě je také velice důležité a zásadní, aby vyučující měl kladný postoj právě k tématům spojeným se sexem a sexualitou. Měl by vědět a znát, jakým způsobem může tyto informace předávat napříč jednotlivými předměty – toto by mělo zajistit školení, práce s metodickými příručkami a také seberealizace jednotlivých učitelů. Vše by mělo probíhat pod dohledem a vše by se mělo

pravidelně konzultovat. První a základní věcí je dobře zapracovat sexuální výchovu jako průřezové téma do ŠVP v jednotlivých ročnících. Následná realizace výuky, by měla být podporována hospitacemi stran ředitele či pracovníka, kterému je tato věc svěřena. Následovat by měly konzultace a případná doplnění nedostatků či nesrovnalostí. Zkrátka je zde důležitým nástrojem pro fungování zpětná vazba. Konzultovat by měli mezi sebou vyučující – odborný pracovník, odborný pracovník – ředitel, vyučující – vyučující, vyučující – žák, vyučující – rodič. Stejně jako poskytnutí možnosti konzultovat, by měla být možnost poskytnutí supervize pro vyučující, kde se naučí s danými tématy pracovat a vytvoří tak jakousi schopnost reagovat na vzniklé situace při výuce sexuální výchovy.

Zařazení výuky sexuální výchovy do osnov, která bude doprovázena harmonickou spoluprací mezi jednotlivými vyučujícími a podporou ze strany ředitele, by měla zaručit, že se škola může stát jedním z hlavních informačních činitelů v sexuální výchově u žáků napříč jednotlivými třídami.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala tématem získávání informací z oblasti sexu a sexuality u žáků staršího školního věku. Hlavním cílem bylo identifikovat možnosti získávání informací z oblasti sexuální výchovy u žáků 2. stupně základní školy. Tento hlavní cíl byl naplňován pomocí dílčích cílů a výzkumných otázek. Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické, přičemž v teoretické části jsem se věnovala odborné literatuře, která se vztahuje k mému tématu.

Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. V první kapitole bylo rozvíjeno témat sexuality, jejích složek a historického kontextu. Druhá kapitola se zaměřovala na vývojového období staršího školního věku, kde byl blíže popsán fyzický, psychický, emoční a sociální vývoj dítěte. Třetí kapitola věnovala svoji pozornost sexuální výchově, jejímu vymezení, principům, koncepci a postavení sexuální výchovy na základních školách v ČR. Čtvrtá kapitola uvádí významné činitele působící na dítě v oblasti sexuální výchovy. Jsou zde rozebírány role rodiče, školy, vrstevníků a medií, jakožto významně působících činitelů v sexuální výchově.

Praktická část byla zpracována metodou kvantitativního výzkumu za pomoci dotazníkového šetření. Dotazník byl určen pro žáky staršího školního věku, tedy pro žáky 2. stupně základní školy. Pátá kapitola již výzkumné části, nás uvádí do výzkumného problému. Uvádí také cíle, výzkumné otázky, výzkumný soubor a metodu sběru dat, která byla pro výzkum použita – dotazníkové šetření. V šesté kapitole jsou zpracována výsledná data získána dotazníkovým šetřením od žáků 2. stupně, která jsou pro lepší představení dat doplněna o grafy a tabulky. Součástí je také výsledná interpretace dat, kde nalezneme shrnutí a odpovědi na výzkumné otázky, které napomohly při výzkumu naplnit výzkumné cíle. V závěru této kapitoly je uvedeno doporučení pro praxi z mého pohledu na zkoumanou problematiku.

Po zjištění teoretických poznatků a práci na výzkumu, lze vyvodit závěr, že informační zdroje u žáků staršího školního věku se v průběhu studia na základní škole mění a liší se i mezi pohlavími. Předpoklad, že jsou žáci dostatečně informováni ze strany školy či rodičů není potvrzen. Na žáky je stále více vyvíjen nevědomý tlak a žáci se stále více a rychleji ubírají k tomu jít s dobou a novými technologiemi – tím upadá tradiční předávání hodnot a probíhá transformace nejen informačních zdrojů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1.] AUGUSTYN, Józef. Sexualita v našem životě: průvodce při poznávání a formování vlastní sexuality. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. ISBN 80-7192-917-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:73bc71b0-7c26-11e6-bb23-005056827e51>
- [2.] BERGER, Peter L. a LUCKMANN, Thomas. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:753a5980-1305-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>
- [3.] ČAČKA, Otto. Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-060-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c7854762-60b3-4182-bad8-1bb274e542e5>
- [4.] Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy. V Brně: CPress, 2014, 200 s. ISBN 9788026402909.
- [5.] DONÁT, Josef a DONÁTOVÁ, Nora. Důvěrně a otevřeně pro chlapce a děvčata. České Budějovice: Dona, 1993. ISBN 80-85463-25-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a8df3f60-87cc-11e6-8aeb-5ef3fc9ae867>
- [6.] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.
- [7.] FAFEJTA, Martin. Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026210306.
- [8.] FREUD, Sigmund a HOŠEK, Ludvík. Totem a tabu: o podobnostech v duševním životě divocha a neurotika. Praha: Psychoanalytické nakladatelství, 1997. ISBN 80-86123-01-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:80dc7d30-495c-11e4-a450-5ef3fc9bb22f>
- [9.] HAYES, Nicky. Základy sociální psychologie. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-763-9. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:677ff7857482262b25052e730a08071e>
- [10.] JANIŠ, Kamil. Úvod do sexuální výchovy. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav pedagogických a psychologických věd,

2005. ISBN 80-7248-305-6. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:021acd20-a85b-11e6-b707-005056827e51>
- [11.] JANOŠOVÁ, Pavlína. Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2284-9. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:3153a800-b681-11e4-92dd-001018b5eb5c>
- [12.] JANIŠ, Kamil a Pedagogická fakulta. Učební text k problematice rodinné a sexuální výchovy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN 978-80-7041-898-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:970896e0-909b-11e3-bd09-005056827e51>
- [13.] KOHOUTEK, Rudolf a Institut celoživotního vzdělávání. Psychologie duševního vývoje. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2008. ISBN 978-80-7375-1852. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:65a658cc-3405-4931-89c3-28271eb7a1ae>
- [14.] KOPECKÝ, Kamil a Centrum prevence rizikové virtuální komunikace. Rizika internetové komunikace v teorii a praxi. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. s. 18. ISBN 978-80-244-3571-8. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:915a00c0-2f98-11e9-9da6-5ef3fc9bb22f>
- [15.] KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1a1bb893-ad87-40b3-93d0-8838e2427b46>
- [16.] KRČMÁŘOVÁ, Barbora. Děti a online rizika: sborník studií. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:43440ab0-774c-11e4-b2f6-005056827e51>
- [17.] LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. Vývojová psychologie. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1284-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5cbffd70-889c-11e5-be6a-001018b5eb5c>
- [18.] MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk. Vyd. 1. Jinočany: H & H, 1998. ISBN 80-86022-21-8
- [19.] RAŠKOVÁ, Miluše a Pedagogická fakulta. Přípravenost učitele k sexuální výchově v kontextu pedagogické teorie a praxe v české primární škole. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2077-6. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5c142910-cccb-11e4-97af-005056827e51>

- [20.] VÁGNEROVÁ, Marie a Univerzita Karlova. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4702b5f0-793f-11e7-8b50-001018b5eb5c>
- [21.] WEISS, Petr a Jaroslav ZVĚŘINA. Sexuální chování v ČR - situace a trendy. Praha: Portál, 2001, 159 s. ISBN 807178558X.
- [22.] WEISS, Petr. Sexuologie. Praha: Grada, 2010. s. 669. ISBN 978-80-247-2492-8. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2e5df1b0-df29-11e5-ac59-005056825209>

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- [23.] KAMANOVÁ, Lenka, 2014. Sexuální výchova v rodině: co víme z výzkumných studií. *Studia paedagogica* [online]. 19(3), 29-46 [cit. 2021-4-27]. ISSN 2336-4521. Dostupné z: doi:10.5817/SP2014-3-3
- [24.] *MŠMT: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online], ©2013-2020. Praha: QCM, s.r.o [cit. 2021-2-28]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Aj.	a jiné
Atd.	a tak dále
ČR	Česká republika
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
Např.	například
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program
ŠVP	Školní vzdělávací program
VkZ	Výchova ke zdraví
VO	výzkumná otázka
ZŠ	základní škola

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Pohlaví respondentů.....	35
Graf č. 2 Třída, kterou respondenti navštěvují	35
Graf č. 3 Sexuální výchova jako samostatný předmět napříč třídami	36
Graf č. 4 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu napříč třídami	37
Graf č. 5 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 6. třída	38
Graf č. 6 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 7. třída	38
Graf č. 7 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 8. třída	39
Graf č. 8 Sexuální výchova v rámci jiného předmětu – 9. třída	39
Graf č. 9 Informovanost žáků ze strany školy napříč třídami.....	40
Graf č. 10 Informovanost žáků ze strany školy - 6. třída.....	40
Graf č. 11 Informovanost žáků ze strany školy - 7. třída.....	41
Graf č. 12 Informovanost žáků ze strany školy - 8. třída.....	41
Graf č. 13 Informovanost žáků ze strany žáků školy – 9. třída	41
Graf č. 14 Naleznutí odpovědi na otázky spojené se sexem a sexualitou	43
Graf č. 15 Využití informačních zdrojů napříč třídami	45
Graf č. 16 Využití informačních zdrojů u dívek v 6. třídě.....	46
Graf č. 17 Využití informačních zdrojů u dívek v 7. třídě.....	46
Graf č. 18 Využití informačních zdrojů u dívek v 8. třídě.....	47
Graf č. 19 Využití informačních zdrojů u dívek v 9. třídě.....	47
Graf č. 20 Využití informačních zdrojů u chlapců v 6. třídě	49
Graf č. 21 Využití informačních zdrojů u chlapců v 7. třídě	49
Graf č. 22 Využití informačních zdrojů u chlapců v 8. třídě	50
Graf č. 23 Využití zdrojů u chlapců v 9. třídě	51
Graf č. 24 Hlavní využití zdrojů u žáků v 6. třídě	52
Graf č. 25 Hlavní využití zdrojů u žáků v 7. třídě	52
Graf č. 26 Hlavní využití zdrojů u žáků v 8. třídě	53
Graf č. 27 Využití zdrojů v 9. třídě.....	54
Graf č. 28 Informace žáků napříč tématy	55
Graf č. 29 Sexuální obsah na sociálních sítích	56
Graf č. 30 Sociální sítě jako zdroj informací	57
Graf č. 31 Dostupnost informačních zdrojů.....	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 Často probíraná témata v sexuální výchově dle Kopeckého	25
Tabulka č. 2 Opomíjená témata v sexuální výchově dle Kopeckého	26
Tabulka č. 3 Nejvíce atraktivní témata	42
Tabulka č. 4 Znamost faktů z oblasti sexu a sexuality	43
Tabulka č. 5 Překvapivost faktů z oblasti sexu a sexuality	44

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: DOTAZNÍK

Příloha P II: TABULKA – INFORMOVANOST OD RODINY

Příloha P III: TABULKA – INFORMOVANOST ZE ŠKOLY

Příloha P IV: TABULKA – INFORMOVANOST OD KAMARÁDA

Příloha P V: TABULKA – INFORMOVANOST Z TELEVIZE

Příloha P VI: POHLED NA TÉMA SEXUÁLNÍ VÝCHOVA OČIMA ŽÁKŮ (VYBRANÉ ODPOVĚDI)

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK**1. Jsem:**

- Žena
- Muž

2. Do které chodíš třídy?

- 6. třída
- 7. třída
- 8. třída
- 9. třída

3. Kolik ti je let?

- 12 let
- 13 let
- 14 let
- 15 let

4. Máš sourozence?

- Ano
- Ne

5. Pokud ano, jsi mezi sourozenci:

- Jsem nejmladší
- Jsem prostřední
- Jsem nejstarší
- Nemám sourozence

6. Žijí tvoji rodiče ve společné domácnosti?

- Ano
- Ne

7. Tvoji rodiče jsou:

- Manželé
- V partnerském vztahu
- Rozvedení
- Mám jednoho rodiče
- Vychovává mě jiný rodinný příslušník

8. Už jsem někdy slyšel o tom, co je to sexuální výchova.

- Ano
- Ne

9. Na základní škole jsme měli sexuální výchovu jako samostatný předmět.

- Ano
- Ne

10. Na základní škole jsme měli v rámci jiného předmětu hodinu, ve které se probírala témata spojená se sexualitou a sexem.

- Ano
- Ne

11. V jakém předmětu:

- Žádném
- Biologie
- Rodinná výchova
- Občanská nauka
- Výchova ke zdraví
- Přírodopis
- Jiná

12. Dozvěděl/a si se ve škole dostatečné množství informací o tématech sexu a sexuality?

- Ano
- Spíše ano

- Nevím
- Spíše ne
- Ne

13. Která probíraná témata tě nejvíce zajímala?

- Antikoncepce
- Pohlavní styk
- Sexuálně přenosné nemoci
- Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení
- Porod
- Vztahy

14. Pokud se rozhodneš vyhledat informaci spojenou se sexem a sexualitou, nalezneš vždy odpověď?

- Ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Ne

15. Jsou pro tebe fakta z oblasti sexu a sexuality, na která narazíš známá?

- Ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Ne

16. Jsou pro tebe fakta z oblasti sexu sexuality, na která narazíš překvapující?

- Ano
- Spíše ano

- Nevím
- Spíše ne
- Ne

17.

Když potřebuji radu, která je spojena se sexem nebo sexualitou, obrátím se na:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Rodiče	1	2	3	4	5
Sourozence	1	2	3	4	5
Kamaráda	1	2	3	4	5
Učitele	1	2	3	4	5
Lékaře	1	2	3	4	5
Najdu si to sám/sama na internetu v online poradně.	1	2	3	4	5
Najdu si to sám/sama na internetu na webové stránce s erotickou tematikou.	1	2	3	4	5
Najdu si to sám/sama na internetu v nějakém článku.	1	2	3	4	5

18.

Od rodiny jsem se dozvěděl/a následující informace:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Jak to chodí ve vztahu.	1	2	3	4	5
Jaký by měl být můj partner.	1	2	3	4	5
Změny mého těla během dospívání.	1	2	3	4	5
Co je to masturbace.	1	2	3	4	5
Co je to sex.	1	2	3	4	5
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	1	2	3	4	5
Kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality.	1	2	3	4	5
Informace o lidské sexualitě.	1	2	3	4	5
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	1	2	3	4	5

19.

Ve škole jsem se dozvěděl/a následující informace:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím

Jak to chodí ve vztahu.	1	2	3	4	5
Jaký by měl být můj partner.	1	2	3	4	5
Změny mého těla během dospívání.	1	2	3	4	5
Co je to masturbace.	1	2	3	4	5
Co je to pohlavní sex.	1	2	3	4	5
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	1	2	3	4	5
Kam jít pro radu z oblasti sexuální výchovy.	1	2	3	4	5
Informace o lidské sexualitě.	1	2	3	4	5
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	1	2	3	4	5

20.

Od kamaráda jsem se dozvěděl/a následující informace:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Jak to chodí ve vztahu.	1	2	3	4	5
Jaký by měl být můj partner.	1	2	3	4	5
Změny mého těla během dospívání.	1	2	3	4	5
Co je to masturbace.	1	2	3	4	5
Co je to pohlavní sex.	1	2	3	4	5
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	1	2	3	4	5
Kam jít pro radu z oblasti sexuální výchovy.	1	2	3	4	5
Informace o lidské sexualitě.	1	2	3	4	5
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	1	2	3	4	5

21.

V televizi jsem se dozvěděl/a následující informace:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Jak to chodí ve vztahu.	1	2	3	4	5
Jaký by měl být můj partner.	1	2	3	4	5
Změny mého těla během dospívání.	1	2	3	4	5
Co je to masturbace.	1	2	3	4	5
Co je to pohlavní sex.	1	2	3	4	5
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	1	2	3	4	5
Kam jít pro radu z oblasti sexuální výchovy.	1	2	3	4	5
Informace o lidské sexualitě.	1	2	3	4	5

Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	1	2	3	4	5

22.

Který zdroj informací bys vybral/a pro nalezení informace spojené se sexem a sexualitou?	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Časopisy	1	2	3	4	5
Knihy	1	2	3	4	5
Webové stránky s erotickým obsahem	1	2	3	4	5
Internetové články	1	2	3	4	5
Televizní reklama	1	2	3	4	5
Televizní pořad	1	2	3	4	5
Sociální sítě	1	2	3	4	5
Sexuální poradny	1	2	3	4	5

23.

Setkal/a si se někdy se sexuálním obsahem na sociálních sítích, které jsou uvedeny níže:	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Facebook	1	2	3	4	5
Twitter	1	2	3	4	5
Instagram	1	2	3	4	5
Snapchat	1	2	3	4	5
My space	1	2	3	4	5
Ask.fm	1	2	3	4	5
YouTube	1	2	3	4	5
Tik Tok	1	2	3	4	5

24. Napadá tě jiná sociální síť, na které si se setkala se sexuálním obsahem?

- Ne
- Jiná

25. Navštívil/a si někdy sociální síť za účelem nalézt odpověď na otázku z oblasti sexu a sexuality?

- Ano
- Ne

26. Jsou pro tebe následující zdroje informací dostupné?

- Internet – Ano/Ne
- Televize – Ano/Ne
- Knihy – Ano/Ne
- Časopisy – Ano/Ne

27. Pokud je něco, co by si chtěl/a zmínit nebo doplnit k tématu sexualita a sexuální výchova, můžeš doplnit níže. Klidně napiš, zda ti vyplňování dotazníku bylo příjemné či nepříjemné, můžeš říct svůj názor a pohled na danou tematiku.

PŘÍLOHA P II: TABULKA – INFORMOVANOST OD RODINY

Třída	6. třída		7. třída		8. třída		9. třída		
Pohlaví	Ch	D	Ch	D	Ch	D	Ch	D	
Jak to chodí ve vztahu.	3	1	5	1	3	2	9	4	Souhlasím
	1	0	1	5	2	5	7	14	Spíše souhlasím
	1	0	1	1	2	1	6	4	Nevím
	1	2	0	3	0	2	2	11	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	0	4	0	3	4	Nesouhlasím
Jaký by měl být můj partner.	2	0	5	1	2	1	4	5	Souhlasím
	1	0	1	3	4	3	8	14	Spíše souhlasím
	2	0	1	2	2	3	6	7	Nevím
	1	1	0	4	1	2	8	5	Spíše nesouhlasím
	0	2	0	0	2	1	0	6	Nesouhlasím
Změny mého těla během dospívání.	2	1	5	3	3	2	7	8	Souhlasím
	0	2	0	5	2	3	4	17	Spíše souhlasím
	4	0	2	1	1	3	7	2	Nevím
	0	0	0	1	2	1	7	8	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	0	3	1	2	2	Nesouhlasím
Co je to masturbace.	2	0	5	3	3	0	5	1	Souhlasím
	0	1	0	2	0	0	0	3	Spíše souhlasím
	3	1	1	0	3	2	7	3	Nevím
	1	0	1	2	1	3	5	8	Spíše nesouhlasím
	0	1	0	2	4	5	9	22	Nesouhlasím
Co je to sex.	2	0	5	2	3	0	6	3	Souhlasím
	0	1	0	3	1	4	4	12	Spíše souhlasím
	2	0	1	1	2	1	5	2	Nevím
	1	2	1	2	2	2	7	14	Spíše nesouhlasím
	1	0	0	2	3	3	5	6	Nesouhlasím
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	2	2	5	3	5	2	5	5	Souhlasím
	0	0	1	2	0	4	6	15	Spíše souhlasím
	2	0	1	2	3	1	6	3	Nevím
	2	1	0	0	1	0	7	6	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	3	2	3	3	8	Nesouhlasím
Kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality.	2	1	5	2	3	1	7	2	Souhlasím
	0	1	0	0	0	0	5	8	Spíše souhlasím
	2	0	2	4	3	4	6	5	Nevím
	2	1	0	2	2	0	6	13	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	2	3	3	3	9	Nesouhlasím
Informace o lidské sexualitě.	2	0	5	1	4	1	5	1	Souhlasím
	1	1	0	3	0	4	3	12	Spíše souhlasím
	1	1	2	3	3	2	8	7	Nevím
	1	1	0	1	1	0	8	9	Spíše nesouhlasím
	1	0	0	2	3	3	3	8	Nesouhlasím
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	3	0	5	1	4	2	5	7	Souhlasím
	1	0	0	5	1	4	2	10	Spíše souhlasím
	2	0	2	2	3	3	8	6	Nevím
	0	2	0	0	0	0	6	10	Spíše nesouhlasím
	0	1	0	2	3	1	6	4	Nesouhlasím

PŘÍLOHA P III: TABULKA – INFORMOVANOST ZE ŠKOLY

Třída	6. třída		7. třída		8. třída		9. třída		
Pohlaví	Ch	D	Ch	D	Ch	D	Ch	D	
Jak to chodí ve vztahu.	4	0	5	0	3	0	5	3	Souhlasím
	0	0	1	2	2	3	7	10	Spíše souhlasím
	1	2	1	2	2	1	6	5	Nevím
	0	1	0	1	2	2	4	11	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	5	2	4	5	8	Nesouhlasím
Jaký by měl být můj partner.	3	0	5	1	3	0	4	16	Souhlasím
	1	0	1	1	2	2	5	18	Spíše souhlasím
	1	0	1	1	1	3	8	0	Nevím
	0	1	0	2	2	3	6	0	Spíše nesouhlasím
	1	2	0	5	2	2	4	1	Nesouhlasím
Změny mého těla během dospívání.	3	0	5	1	3	1	9	11	Souhlasím
	1	2	1	8	4	4	11	18	Spíše souhlasím
	2	0	1	0	2	1	6	5	Nevím
	0	1	0	1	1	2	0	2	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	0	1	2	1	0	Nesouhlasím
Co je to masturbace.	3	0	5	0	2	1	5	4	Souhlasím
	0	1	1	2	2	0	9	6	Spíše souhlasím
	1	0	1	0	2	1	8	7	Nevím
	1	0	0	0	0	2	2	12	Spíše nesouhlasím
	0	2	0	6	5	6	3	8	Nesouhlasím
Co je to sex.	3	0	5	1	2	2	8	11	Souhlasím
	1	2	1	7	3	1	9	18	Spíše souhlasím
	1	2	1	1	1	0	6	5	Nevím
	0	1	0	0	2	2	0	2	Spíše nesouhlasím
	1	0	0	1	3	5	3	1	Nesouhlasím
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	3	2	5	2	3	1	9	19	Souhlasím
	0	1	1	4	3	3	10	16	Spíše souhlasím
	1	0	1	2	2	0	6	1	Nevím
	1	0	0	1	2	3	0	0	Spíše nesouhlasím
	1	0	0	1	1	3	0	1	Nesouhlasím
Kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality.	3	1	5	1	1	1	4	10	Souhlasím
	0	1	1	4	2	3	10	11	Spíše souhlasím
	2	0	1	2	3	1	9	9	Nevím
	0	0	0	1	2	2	0	4	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	2	3	3	1	3	Nesouhlasím
Informace o lidské sexualitě.	4	1	5	1	1	0	8	11	Souhlasím
	1	1	1	3	2	2	7	16	Spíše souhlasím
	1	0	1	1	3	3	7	4	Nevím
	0	1	0	3	2	0	4	3	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	2	3	5	1	3	Nesouhlasím
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	5	0	5	3	3	3	9	7	Souhlasím
	0	2	1	2	3	3	7	14	Spíše souhlasím
	1	1	1	1	4	1	7	4	Nevím
	0	0	0	3	0	0	3	2	Spíše nesouhlasím
	0	0	0	1	1	3	1	10	Nesouhlasím

PŘÍLOHA P IV: TABULKA – INFORMOVANOST OD KAMARÁDA

Třída	6. třída		7. třída		8. třída		9. třída		
Pohlaví	Ch	D	Ch	D	Ch	D	Ch	D	
Jak to chodí ve vztahu.	3	0	5	3	4	5	5	11	Souhlasím
	0	0	1	3	2	2	7	15	Spíše souhlasím
	2	1	1	2	2	1	6	2	Nevím
	0	1	0	2	1	1	4	5	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	0	2	1	5	4	Nesouhlasím
Jaký by měl být můj partner.	2	0	5	2	3	3	7	10	Souhlasím
	1	0	1	4	2	2	7	9	Spíše souhlasím
	1	0	1	3	2	1	7	4	Nevím
	1	2	0	1	2	2	3	9	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	0	2	2	3	5	Nesouhlasím
Změny mého těla během dospívání.	2	0	5	2	4	2	8	2	Souhlasím
	0	0	1	5	2	1	4	15	Spíše souhlasím
	2	0	1	1	1	2	6	4	Nevím
	1	2	0	0	1	2	3	8	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	1	3	3	6	8	Nesouhlasím
Co je to masturbace.	2	0	5	4	6	2	7	6	Souhlasím
	0	1	1	3	2	2	3	11	Spíše souhlasím
	1	0	1	0	1	2	6	5	Nevím
	1	1	0	0	2	1	6	5	Spíše nesouhlasím
	2	1	0	2	0	3	5	10	Nesouhlasím
Co je to sex.	2	0	5	3	5	3	7	6	Souhlasím
	1	0	1	5	1	4	4	16	Spíše souhlasím
	1	0	1	0	2	0	8	2	Nevím
	0	2	0	2	1	0	2	3	Spíše nesouhlasím
	2	1	0	0	2	3	6	10	Nesouhlasím
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	2	0	5	1	2	2	6	4	Souhlasím
	0	0	1	3	1	0	0	7	Spíše souhlasím
	1	0	1	3	2	4	8	5	Nevím
	1	2	0	4	4	1	5	10	Spíše nesouhlasím
	2	1	0	0	2	3	6	11	Nesouhlasím
Kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality.	2	0	5	0	3	2	6	3	Souhlasím
	0	0	1	5	1	2	4	8	Spíše souhlasím
	2	0	1	0	3	1	6	6	Nevím
	0	2	0	3	2	3	4	8	Spíše nesouhlasím
	2	1	0	2	2	2	7	12	Nesouhlasím
Informace o lidské sexualitě.	2	0	5	0	5	2	8	6	Souhlasím
	1	1	1	5	0	3	2	13	Spíše souhlasím
	1	0	1	3	2	2	8	4	Nevím
	1	1	0	2	2	0	3	4	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	0	2	3	6	10	Nesouhlasím
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	3	0	5	3	6	2	8	7	Souhlasím
	1	0	1	4	1	2	3	14	Spíše souhlasím
	1	1	1	0	2	2	8	4	Nevím
	0	1	0	0	1	2	4	2	Spíše nesouhlasím
	1	1	0	1	1	2	4	10	Nesouhlasím

PŘÍLOHA P V: TABULKA – INFORMOVANOST Z TELEVIZE

Třída	6. třída		7. třída		8. třída		9. třída		
Pohlaví	Ch	D	Ch	D	Ch	D	Ch	D	
Jak to chodí ve vztahu.	3	0	5	4	4	1	4	6	Souhlasím
	0	0	0	3	1	2	7	11	Spíše souhlasím
	1	2	1	2	2	3	3	2	Nevím
	0	1	0	0	1	2	4	10	Spíše nesouhlasím
	2	0	1	0	3	2	9	8	Nesouhlasím
Jaký by měl být můj partner.	2	1	5	3	3	2	4	6	Souhlasím
	0	0	0	4	1	1	5	10	Spíše souhlasím
	1	1	1	1	3	3	4	3	Nevím
	0	1	0	0	1	1	4	7	Spíše nesouhlasím
	2	0	1	2	3	3	10	11	Nesouhlasím
Změny mého těla během dospívání.	2	0	5	1	2	1	5	5	Souhlasím
	1	1	0	4	0	2	6	9	Spíše souhlasím
	2	1	1	3	4	2	3	4	Nevím
	0	1	0	1	2	3	5	10	Spíše nesouhlasím
	1	0	1	0	3	2	8	9	Nesouhlasím
Co je to masturbace.	2	0	5	0	3	1	6	6	Souhlasím
	0	1	0	4	1	2	4	6	Spíše souhlasím
	1	1	1	2	1	2	5	3	Nevím
	1	1	0	3	3	0	4	10	Spíše nesouhlasím
	2	0	1	1	3	5	8	12	Nesouhlasím
Co je to sex.	2	0	5	0	3	1	6	10	Souhlasím
	0	0	0	4	1	4	6	6	Spíše souhlasím
	1	1	1	2	3	1	5	8	Nevím
	1	2	0	3	2	2	1	4	Spíše nesouhlasím
	2	0	1	1	2	2	9	9	Nesouhlasím
Jaká rizika jsou spojena s pohlavním sexem.	2	0	5	0	2	1	4	6	Souhlasím
	0	0	0	3	1	4	7	8	Spíše souhlasím
	1	2	1	4	3	1	4	4	Nevím
	2	1	0	3	1	3	4	9	Spíše nesouhlasím
	1	0	1	0	4	1	8	10	Nesouhlasím
Kam si v případě nutnosti jít pro radu z oblasti sexu a sexuality.	2	0	5	0	2	1	3	1	Souhlasím
	0	0	0	4	3	7	6	0	Spíše souhlasím
	2	1	1	4	2	0	4	8	Nevím
	1	1	0	1	0	1	5	16	Spíše nesouhlasím
	1	1	1	1	4	1	9	7	Nesouhlasím
Informace o lidské sexualitě.	2	0	5	0	2	2	6	6	Souhlasím
	1	1	0	3	0	4	3	9	Spíše souhlasím
	1	1	1	3	5	0	7	7	Nevím
	1	1	0	4	1	3	3	9	Spíše nesouhlasím
	1	0	1	0	3	1	8	6	Nesouhlasím
Jak vypadá ženské/mužské tělo bez oblečení.	3	0	5	1	2	4	6	10	Souhlasím
	1	0	0	5	3	2	6	13	Spíše souhlasím
	1	1	1	3	2	3	3	1	Nevím
	0	2	0	1	2	1	4	5	Spíše nesouhlasím
	1	0	1	0	2	0	8	8	Nesouhlasím

PŘÍLOHA P VI: POHLED NA TÉMA SEXUÁLNÍ VÝCHOVA OČIMA ŽÁKŮ (VYBRANÉ ODPOVĚDI)

„Děvčata i chlapci by měli mít hodiny zvlášť. Důvodem jsou poté narážky především od kluků.“ (Dívka, 12 let)

„Chci jenom doplnit, že vyplňování tohoto dotazníku, bylo naprosto v pořádku. Mluvit o podobných tématech, jako tohle, mi nedělá žádný problém jak na internetu nebo na veřejnosti. A jsem také pro, aby se o sexualitě, jako takové mluvilo, jako o běžné věci“ (Dívka, 14 let)

„Více to probírat ve škole“ (Chlapec, 14 let)

„Vyplňování mi nevadilo ale když jsme byla mladší tak se mi stala taková nepříjemná věc která se týkala sexu a to jsme třeba nikdy neprobírali.“ (Dívka, 14 let)

„Chtěla bych se o tom dozvědět více.“ (Dívka, 13 let)

„U nás se to moc neřeší ani ve škole ani v rodině když něčemu nerozumím jdu na google nebo za bratrancem který je pro mě vlastně jako nejlepší kamarád je o dva roky starší takže asi tak.“ (Dívka, 14 let)

„Už jsem měl pohlavní styk takže vím o co jde na 100 procent.“ (Chlapec, 14 let)

„Nemám co dodat, toto téma mi není příjemné.“ (Dívka, 15 let)

„Myslím, že by se téma mělo více na druhém stupni řešit.“ (Dívka, 15 let)

„Vyplňování dotazníku bylo v pořádku. Tématika je to důležitá a mladí lidé by se o tom měli včas dozvědět co nejvíce.“ (Dívka, 14 let)

„U nás ve škole nám o sexu nic neřekli. Učitelé o tom nemluvili. A nikdy se s námi nebavili o něčí sexuální orientaci... Já jsem bisexuálka. Přijde mi trapné se ptát na něco v oblasti sexu. A už vůbec bych se na to neptala rodičů.“ (Dívka, 14 let)

„Není mi moc příjemné o těchto věcech mluvit, takže ani vyplňování dotazníku mi moc příjemné nebylo.“ (Dívka, 15 let)

„Vyplňování dotazníku mi nebylo nepříjemné. Povídání o podobných tématech mi není nepříjemné. Je mi ale nepříjemné se o tom bavit, když se ostatní v rozhovoru chovají, jakoby to bylo něco příliš trapného a tabu.“ (Dívka, 15 let)

„Bylo to jako dost informací ale já už stejně vše vím tak mě ani moc nepřekvapilo.“ (Chlapec, 15 let)

„*Ikdyž se paní učitelka ve výchově ke zdraví snaží, aby nám předala co nejvíc informací, stejně někdy nestačí a většinu věcí se nakonec dozvím od kamarádů, spolužáků, nebo z vlastní zkušenosti. Vyplňování nebylo nepříjemné, ale nemám tolik sociálních sítí, takže krom Fb pořádně nevím jak to jinde chodí.*“ (Dívka, 15 let)

„*Většinu informací téhle tématiky jsem se dozvěděla od starší sestry. Dotazník se mi vyplňoval dobře, bez problémů.*“ (Dívka, 16 let)

„*Dotazník se plnil příjemně. Překvapilo mě to, že i když nemáme kvůli covidu sexuální výchovu, tak toho vím hodně a nejlepší seriál, kde se dají najít odpovědi ohledně sexu, masturbace atd... tak je sex education.*“ (Dívka, 14 let)

„*Nevím jestli jsem měl dat na začátku žena nebo muž protože (asi) jsem trans a gender je zmatený (alespon pro mě), dal jsem muž ale mám ženské pohl. orgány. myslím že nikde až na internet se nedozvídame ohledně lgbt+ tematik protože všechno tohle je hrozně komplikovaný a prostě na nic. jediný co nás o tom ve škole učili je že prostě homosexualita existuje a to je všechno, někdy ani to ne.*“ (Chlapec, 14 let)

„*Myslím, že v mém případě jsem si o tom rodiči moc nepovídala. Spíš přes knihy a přes biologii, kterou jsme probírali ve škole.*“ (Dívka, 15 let)

„*Myslím, že sexuální výchova by měla být pouze jednostranná - ze strany učitele. Pochybuji, že žáci budou dobrovolně odpovídat a zapojovat se. Podle mě to je citlivé téma, které by mělo být individuální a ne skupinové. Dotazník je dobrý, da se říct, že to bylo příjemné. Celkově si myslím, že se jedinec dozví vše sám, pokud se to dozvědět chce:)*“ (Dívka, 15 let)

„*Bavilo mě odpovídat. 😊 Ano vyhovoval mi, chtěla bych aby se o tom lidi nebáli bavit a víc nás informovali aby jsme byli připraveni 😊*“ (Dívka, 13 let)

„*V dnešní době je tohle téma docela hodně tabu.*“ (Dívka, 14 let)

„*Tahle problematika by se měla řešit více do hloubky.*“ (Chlapec, 15 let)

„*Podle mě každý na druhém stupni vi u sexu, nahotě a tak dále požehnaně.*“ (Chlapec, 15 let)